

VERSLAG

OVER HET

Bestuur en den Toestand der Zaken

VAN DE

STAD LIER

OVER HET DIENSTJAAR 1886—1887

gedaan door het Collegie van Burgemeester en Schepenen
in uitvoering van art. 70 der gemeentewet.

VERSLAG

OVER HET

BESTUUR EN DEN TOESTAND DER ZAKEN

VAN DE

STAD LIER

over het dienstjaar 1886—1887.

LIER

JOSEPH VAN IN & Cie, DRUKKERS-UITGEVERS,
Rechtestraat, 48.

1871

1871

ESTABLISHED IN THE YEAR 1871

1871

1871

1871

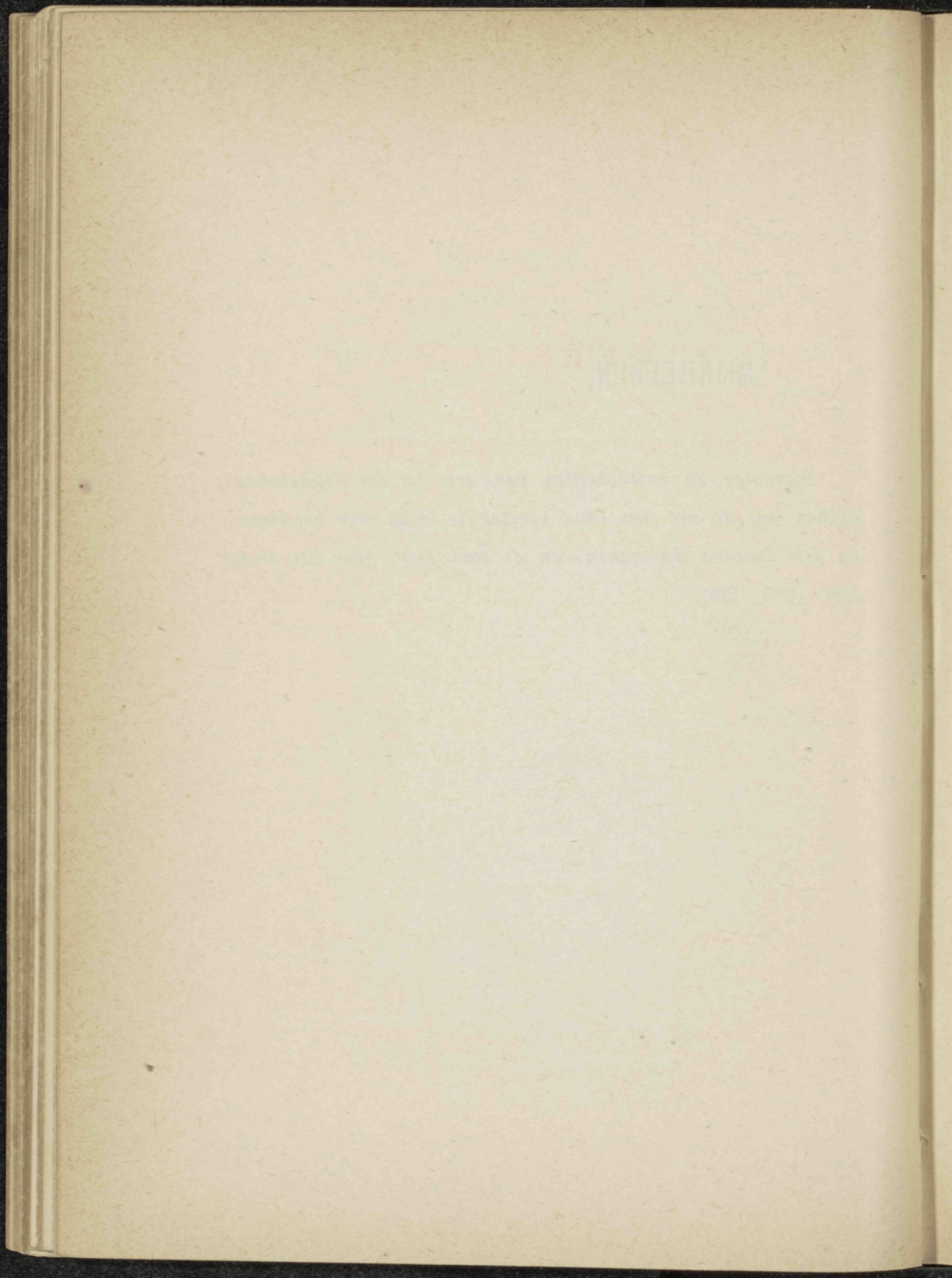
1871

1871

MIJNHEEREN,

Ingevolge de voorschriften van art. 70 der Gemeentewet hebben wij de eer den raad verslag te doen over het bestuur en den toestand der zaken van de stad Lier, voor het dienstjaar 1886—1887.

VERSLAG
OVER HET
BESTUUR EN DEN TOESTAND DER ZAKEN
VAN DE
STAD LIER.

TITEL I.

Bevolking.

1^e AFDEELING.

Staat der bevolking.

De bevolking beliep op 31 December 1886 als volgt :

	MAN. GESL.	VR. GESL.	TOTAAL.
	9257	9713	18970
Op 31 December 1885 beliep zij	9067	9545	18612
Vershil in meer	190	168	358

2de Afdeling. — BEWEGING VAN DEN BURGERLIJKE STAND.

Geboorten, overlijdens, huwelijken, echtscheidingen, kindaannemingen, wettigen van 1885—1886.

JAREN	AANTAL DER GEBOORTEN						AANTAL DER OVERLIJDENS ⁽¹⁾		AANTAL DER DOODGEBORENEN niet begrepen in de geboorten en overlijdens						AANTAL DER HUWELIJKEN		Aantal der echtscheidingen	Kindaannemingen	Wettigen
	Wettige			Onwettige			Mannelijke	Vrouwelijke	Wettige	Onwettige	Mannelijke	Vrouwelijke	TOTAAL	TOTAAL					
	Mannelijke	Vrouwelijke	TOTAAL	Mannelijke	Vrouwelijke	TOTAAL									Mannelijke	Vrouwelijke			
1885	325	323	34	35	717	194	188	382	14	12	5	3	34	127	»	»	44		
1886	331	344	45	33	753	264	259	523	12	6	»	»	18	135	»	»	59		
Meerder	6	11	11	»	36	70	71	141	»	»	»	»	»	8	»	»	15		
Minder	»	»	»	2	»	»	»	»	2	6	5	3	16	»	»	»	»		

(1) In dit geval zijn niet begrepen de personen in andere plaatsen overleden en te Lier gehuisvest, waar van de doodsakten op de registers van den burgerlijken stand overgeschreven zijn, ingevolge art. 80 van het burgerlijk wetboek. — Dit getal beloopt tot 7.

3^e AFDEELING.

STAAT VAN OVERLIJDEN VOLGENS OUDERDOM.

Van 0 dag tot 1 voltallige dag	.	.	.	.	.	.	0
» 1 tot 2 voltallige dagen	.	.	.	.	.	.	0
» 2 » 3 » »	.	.	.	.	.	.	3
» 3 » 4 » »	.	.	.	.	.	.	1
» 4 » 5 » »	.	.	.	.	.	.	4
» 5 » 10 » »	.	.	.	.	.	.	5
» 10 » 15 » »	.	.	.	.	.	.	7
» 15 » 20 » »	.	.	.	.	.	.	1
» 20 » 25 » »	.	.	.	.	.	.	7
» 25 dagen tot 1 voltallige maand	.	.	.	.	.	.	3
» 1 maand » 2 voltallige maanden	.	.	.	.	.	.	28
» 2 » » 3 »	.	.	.	.	.	.	16
» 3 » » 6 »	.	.	.	.	.	.	29
» 6 » » 1 voltallig jaar	.	.	.	.	.	.	42
» 1 tot 2 voltallige jaren	.	.	.	.	.	.	36
» 2 » 3 »	.	.	.	.	.	.	22
» 3 » 4 »	.	.	.	.	.	.	19
» 4 » 5 »	.	.	.	.	.	.	11
» 5 » 6 »	.	.	.	.	.	.	6
» 6 » 7 »	.	.	.	.	.	.	2
» 7 » 8 »	.	.	.	.	.	.	3
» 8 » 9 »	.	.	.	.	.	.	0
» 9 » 10 »	.	.	.	.	.	.	2
» 10 » 11 »	.	.	.	.	.	.	2
» 11 » 12 »	.	.	.	.	.	.	1
» 12 » 13 »	.	.	.	.	.	.	2
» 13 » 14 »	.	.	.	.	.	.	1
» 14 » 15 »	.	.	.	.	.	.	6
» 15 » 16 »	.	.	.	.	.	.	0
» 16 » 17 »	.	.	.	.	.	.	3
» 17 » 18 »	.	.	.	.	.	.	3
» 18 » 19 »	.	.	.	.	.	.	5
» 19 » 20 »	.	.	.	.	.	.	3
» 20 » 21 »	.	.	.	.	.	.	4
» 21 » 22 »	.	.	.	.	.	.	1
» 22 » 23 »	.	.	.	.	.	.	5
» 23 » 24 »	.	.	.	.	.	.	3

Over te dragen.

285

		Overdracht.	285
Van 24 tot 25	voltallige jaren		3
» 25 » 30	»		13
» 30 » 35	»		10
» 35 » 40	»		13
» 40 » 45	»		17
» 45 » 50	»		10
» 50 » 55	»		13
» 55 » 60	»		18
» 60 » 65	»		22
» 65 » 70	»		32
» 70 » 75	»		29
» 75 » 80	»		23
» 80 » 85	»		20
» 85 » 90	»		15
» 90 » 95	»		0
» 95 » 100	»		0
» 100 » meer	voltallige jaren		0
Totaal.			523

Ziekten aan dewelke de personen, in 1886 overleden, be-
zweken zijn :

Barnettelijke, aanstekings- stoffen en verspestende ziekten.	Pokken	42
	Mazelen	3
	Schaarlakkoorts	1
	Kwade keel	0
	Kroep	6
	Kiekhoeft	7
	Rotkoorts	6
	Kinderbedziekten	9
Inheemsche ziekten.	Uittering en slepende borstziekten	70
	Longontsteking, idem der luchtpijptakken, zijdesteek en he- vige ontsteking der ademkanalen	129
	Darmontsteking en buikloop	41
	Polderkoorts	0
Bijzondere ziekten.	Cholera	0
	Vuurwapens	0
	Verdrinking	2
	Geweldige sterfgevallen	1
Verschillende ziekten niet begrepen onder de vermelde		206
Totaal.		523

Van dit getal zijn 497 personen overleden na geneeskundige hulp en 26 zonder geneeskundige hulp te hebben genoten; 409 zijn ten hunnen woonhuize overleden en 114 in de gods-, gasthuizen en andere openbare gestichten; 3 personen zijn door geweldigen dood omgekomen.

50 Huwelijken zijn op behoeftigheidsbewijzen aangegaan.

4^e AFDEELING.

§ 1. *Verandering van woning.*

A. Personen die zich in de gemeente gevestigd hebben, komende :

Uit andere gemeenten van HET KONINKRIJK		UIT DEN VREEMDE		TOTAAL		ALGEMEEN TOTAAL
Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
317	300	16	9	333	309	642

B. Personen die de gemeente verlaten hebben, om zich te vestigen :

In andere gemeenten van HET KONINKRIJK		IN DEN VREEMDE		TOTAAL		ALGEMEEN TOTAAL
Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
248	261	12	3	260	364	524

§ 2. *Registers der bevolking.*

De plaatselijke politie oefent bestendige waakzaamheid over de woonstveranderingen uit. Hierdoor worden de verordeningen desaangaande veel regelmatigiger dan vroeger in acht genomen en is het mogelijk de bevolkingsregister in orde te houden.

TITEL II.

Gemeentebestuur.

1^e AFDEELING.

De samenstelling van den gemeenteraad is dezelfde gebleven. Hij is verdeeld in de vijf volgende sectiën.

I. *Geldmiddelen en rekenwezen.* M. de BURGEMEESTER, voorzitter. Leden : MM. MAST, SCHOETERS, DE WYNGAERT, CURSTERS-CROLS en HELLEMANS.

II. *Betwistbare zaken.* M. de BURGEMEESTER, voorzitter. Leden : MM. COOLS-GREGOIR, CURSTERS-CROLS, VAN IN-VAN BERCKEL en UYTENBROECK.

III. *Openbare werken.* M. de schepen DE STRYCKER, voorzitter. Leden : MM. COOLS-GREGOIR, SCHOETERS, DE WYNGAERT en VAN OCKELYEN.

IV. *Schoone kunsten en onderwijs.* M. de schepen MAST, voorzitter. Leden : MM. VAN OCKELYEN, VAN IN-VAN BERCKEL, HELLEMANS en UYTENBROECK.

V. *Buurtwegen.* M. de schepen DE STRYCKER, voorzitter. Leden : MM. DE HERDT, VAN DE WYNGAERT, BOGAERTS en CEULEMANS.

De raad heeft in 1886, 14 zittingen gehouden. De voornaamste beslissingen erin genomen komen in den loop van dit verslag voor.

2^e AFDEELING.

Collegie van Burgemeester en Schepenen.

Het Collegie blijft bestaan uit de heeren VAN CAUWENBERGH, burgemeester en DE STRYCKER en MAST, schepenen en ROËLL, secretaris.

De gewone zittingen worden Zaterdags van elke week, van 11 tot 1 uur gehouden. Bovendien vergadert het telkens als de dienstzaken het vereischen.

In 1886 werden er 66 zittingen van het Collegie ingeschreven.

3^e AFDEELING

Personeel en samenstelling der bureelen

Sedert ons voorgaande verslag heeft een hulpklerk van het bureel van den burgerlijken stand zijn ontslag gegeven en is voorloopig vervangen geworden.

Stedelijk archief.

Achter aan het tegenwoordig verslag deelen wij als bijlage mede eene nota, door M. de schepen Mast, over de verwoestingen welke onze oude archieven hebben ondergaan. Deze is gevolgd van eenen lijst der oorkonden welke in het algemeen rijksarchief berusten en kunnen geraadpleegd worden.

Allengskens komt de stad in bezit van eene verzameling van allerlei oude kunstvoorwerpen, waaronder vele voortskomen van openbare gebouwen of bijzondere woningen, welke hersteld of verdwenen zijn. Meestal deze voorwerpen bieden alzoo een plaatselijk character aan en daar verscheidene gegeven zijn door inwoners, nemen wij deze gelegenheid te baat om hun hier in

't algemeen onzen dank te betuigen. De mildheid der begiftigers zal welhaast, hopen wij, door nuttige en leerzame gevolgen be-
kroond worden, want de verzamelde stukken zijn reeds talrijk
en merkwaardig genoeg om het gedacht, al lang vooruitgezet,
van een museum van plaatselijke oudheden in te richten, te ver-
wezentlijken.

4^e AFDEELING.

Kiezerslijsten.

§ 1. SAMENSTELLING DER KIEZERSLIJSTEN.

Bij de eindelijke sluiting van den lijst door het Collegie,
op 3 September 1886, bestond het kiezerskorps uit :

A.	Kiezers voor de kamers	499
B.	» provincie	1387
C.	» gemeente	1701

Hiertegen werden 135 verhalen, 52 voor inschrijving en 83 voor
afschrabbing, bij het Beroepshof van Brussel ingediend, te weten :

Vragen van inschrijving. Aangenomen. Verworpen.

A.	Voor de kamers	1	1
B.	» provincie	31	11
C.	» gemeente	20	10

Een persoon, wiens inschrijving op de lijst der provincie
was gevraagd, werd voor dien der gemeente aangenomen.

Een tweede werd van de provincie op de kamers gebracht.

Vragen van afschrabbing. Aangenomen. Verworpen.

A.	Van de kamers op de provincie	1	1
B.	Van de provincie op de gemeente	1	1
C.	Van de kamers	5	5
D.	Van de provincie	20	10
E.	Van de gemeente	57	22

De herziening der kiezerslijsten voor 1888-1889, welke komt
plaats te hebben, geeft de volgende cijfers.

Voorloopige vaststelling op 14 Augusti 1887 :

A.	Kiezers voor de kamers	492
B.	» provincie	1399
C.	» gemeente	1760

Bij de eindelijke vaststelling op 2 September met de wijzigingen er door het Schepen-Collegie aan toegebracht, blijven er :

A.	Voor de kamers	494 kiezers.
B.	» provincie	1401 »
C.	» gemeente	1762 »

De volgende tafel duidt het beroep aan der algemeene kiezers, op den lijst ingeschreven :

Kunstschilders, beeldhouwers en bouwkundigen	0
Logement-, hotelhouders en restaurateurs	4
Advokaten en pleitbezorgers	2
Bankiers, wisselaren en wisselagenten	3
Beenhouwers	11
Bakkers en banketbakkers	32
Winkeliers (kleine handelaars)	60
Brouwers	3
Herbergiers en slijters in dranken	46
Landbouwers en pachters	19
Stokers	1
Aannemers van gebouwen	7
Fabrikanten en suikerraffineerders	0
Staatsambtenaren en bedienden	6
Provinciale- en gemeenteambtenaren en bedienden	12
Letterkundigen en dagbladschrijvers	0
Drukkers en boekhandelaren	3
Nijveraars (meesters van fabrieken of groote werkplaatsen)	18
Nijveraars niet bijzonder aangeduid	56
Rechters en raadsleden	0
Metsers	2
Genees- en heelmeesters	6
Schrijnwerkers	12
Molenaren	3
Ministers der eerediensten	19
Kooplieden, reeders, commissionarissen en makelaars	25
Notarissen	3
Officieren van het leger	3
Totaal.	350

	Overgedragen.	350
Goud- en zilversmeden, juwelieren en horlogiemakers		3
Decoratie- en gebouwschilders		4
Apothekers en drogisten		5
Leeraren en onderwijzers		3
Eigenaars, renteniers, burgerlijke en militaire gepensioneerden		66
Bedrijven niet aangeduid		63
	Totaal.	494

§ 2. KIESEXAMEN.

Voor den zittijd van April 1887 hadden zich 78 kandidaten laten inschrijven, waarvan 69 om het exaam in het vlaamsch en 9 om het in het fransch af te leggen. Hetzelfde had plaats in Maart, op Zondag en Maandag. Twaalf ingeschrevenen waren afwezig. Van de 66 overblijvenden bekwamen en 38 vlaamsche en 8 fransche het diploma.

Van de negen, die tegen de beslissing van de onderzoeks-jury in beroep waren gegaan, werden er twee aangenomen.

§ 3. LIJST DER GEZWORENEN.

Op de lijst der gezworen staan 52 namen van burgers onzer stad; waaronder 43 uit hoofde van cijsnbetaling en 9 wegens hun ambt of hoedanigheid.

5^e AFDEELING.

Beweging der bestuurlijke zaken.

Ziehier de tabel der beweging van bestuurlijke zaken :

BUREELEN	ONTVANGENE BRIEVEN	VERZONDERE BRIEVEN
1 ^e Bureel	1025	1461
2 ^e Bureel		

GEMEENTEGOEDEREN.

a) *Aankooopen.*

De stad heeft van M. Jos. De Pooter, 27^m,87/100 vierkant grond afgekocht, om ingelijfd te worden bij den openbaren weg, uit hoofde eener nieuwe lijnrichting in den Grooten Bril, aan 4 franks de meter.

b) *Verkooopen.*

De volgende gronden zijn door de stad verkocht :

- 1° Aan het Armenbestuur van Deurne, 114^m,75/100 vierkant stadserve, in de Bollaerstraat, uit hoofde van nieuwe lijnrichting, mits . . . . . fr. 57,38
- 2° Aan P. L. Nuyens, G. Tenbensel, G. Roovers, C. Somers, S. J. F. M. Verhaegen, de stadseigendom genaamd « Tuin » dienende tot Berg van Bermhertigheid, gekend op het kadaster wijk I, n°s 217a, 217b, 218a en een gedeelte vagen-grond oostwaarts daarnevens, te samen groot in oppervlakte 490^m,35/100 vierkant, mits . . . . . fr. 25000,00
- 3° Aan jufvr. Maria Susanna Dox, 115^m,80/100 vierkant, stadserve, in de De Heyderstraat, aan 15 franks de vierkante meter . . . . . fr. 1737,00
- 4° Aan M. Biddeloo, Remigius, 166^m,60/100 vierkant, stadserve als hiervoren, aan 17 franks de vierk. met. fr. 2832,20
- 5° Aan dezelfde nog 110^m,80/100 vierkant stadserve, nevens voorgaande, aan 12 franks de vierk. met. fr. 1329,60
- 6° Aan jufvr. Joanna Nathalia Biddeloo, 8 meters vierkant aangevulde grond tegen de Neeth, achter haren eigendom in de St Gummarusstraat, aan 7 franks de vierk. met. fr. 56,00
- 7° Aan den heer Fr. Van den Brande, schoenmaker, voor overneming van een gedeelte stadsmuur, aan zijnen eigendom in de De Heyderstraat . . . . . fr. 18,92
- 8° Aan den heer Fr. Moons-Mylemans, voor overneming van een gedeelte stadsmuur als hierboven . . . fr. 20,66

6^e AFDEELING.

Betwiste zaken.

De stad is in 't afgelopen jaar, in geene gedingen gewikkeld geweest.

TITEL III.

Geldwezen der gemeente.

Ontleding der stadsrekening van 1886.

1^e AFDEELING.

GEWONE EN BUITENGEWONE UITGAVEN.

A. Gewone.

1 ^o	Gemeentebestuur	fr.	24861,71
2 ^o	Openbare veiligheid	»	31479,96
3 ^o	Gemeentewerken	»	20938,18
4 ^o	Koophandel en scheepvaart	»	1766,49
5 ^o	Kazerneering, militaire inkwartieringen en vervoer.	»	333,06
6 ^o	Openbare weldadigheid	»	23024,95
7 ^o	Eeredienst	»	» »
8 ^o	Openbaar onderwijs	»	49777,15
9 ^o	Schoone kunsten	»	12509,83
10 ^o	Gemeenteschuld. — Intresten en aflossingen	»	38488,84
11 ^o	Regelingen	»	2467,84
12 ^o	Herhalingen	»	» »

B. Buitengewone.

13 ^o	Buitengewone uitgaven	»	2262,00
14 ^o	Verschillende uitgaven.	»	2693,43
15 ^o	Nieuwe werken	»	23372,41
TOTAAL DER UITGAVEN.			» 233975,85

2^e AFDEELING.

GEWONE EN BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

A. Gewone.

§ 1. Opbrengst der eigendommen.	{	Vaste goederen	fr.	8013,43	
		Houtkap en plantagiën	"	442,53	
		Grondcijsen en renten op particulieren	"	80,63	
		Onderhoud der buurtwegen (1)	"	3551,49	
§ 2. Toegestane ontvangsten voor verschillende diensten.	{	Weeg- en meetrechten	"	" "	
		Plaats- en kaairechten	"	8917,50	
		Opbrengst der privaten en straatmest	"	4076,30	
		Havenrechten	"	226,48	
§ 3. Belastingen.	{	Opcentimen op 's rijksbelastingen.	(Gewone 7 Buitengewone 0)	" 48205,06	
		Idem voor afleg van leeningen, afgeschafte rechten en uitvoering van gemeentewerken.	(Grondbelast. 41 Personeel 56 Patenten 8)		
		Belasting op de honden	"		921,64
		Aandeel in het gemeente-fonds, (wet van 18 Juni 1800)	"		88653,74
		Er bestaat geen slachthuis.			
§ 4. Octroi.	{	Aandeel in het gemeente-fonds, (wet van 18 Juni 1800)	"	88653,74	
§ 5. Slachthuis.	{	Er bestaat geen slachthuis.			
§ 6. Verhuring van plaatsen op de markten.	{	Het aandeel dier verhuring is begrepen onder § 2.			
§ 7. Personele belastingen.	{	Geene.			
§ 8. Opbrengst der boeten.	{	Geene.			
§ 9. Verschillende belastingen.	{	Opbrengst van $1\frac{1}{2}$ 0/0 op de kadastrale huurwaarde der bebouwde eigendommen	"	7039,43	
		Opbrengst der akten van den burgerlijken stand	"	216,52	
		Kazerneering der gendarmen	"	146,56	
		Wederigave van betaalde reiskosten aan behoeftige reizigers	"	35,76	
		Idem van vervoerkosten van burgerlijke en militaire gevangenen	"	0,00	
		Verkoop van buiten dienst gestelde voorwerpen	"	66,02	
		Interesten van schuldvorderingen ten laste van den Staat en van het gemeente-krediet.	"	4391,00	
		Opbrengst van het gaz-gesticht	"	15000,00	
		Toelage van den Staat voor het lager onderwijs	"	46717,56	
		Toelage der Provincie voor het lager onderwijs	"	4747,00	
		Opbrengst der verhuringen van grassingen	"	300,00	
		Opbrengst van de verhuring van jachtgronden op de eigendommen onder Nylen	"	23,00	
		Idem van het aandeel der betalende leerlingen van de scholen extra-muros	"	120,65	
		Toelage van den Staat voor de scholen van volwassenen, Fondatie Heyns	"	564,62	
		Subsidie van Staat en provincie voor den onderhoud der school van teeken- en bouwkunde	"	4300,00	
		Idem dito voor den onderhoud der bewaarschool	"	2040,00	
§ 10. Verschillende ontvangsten.	{	Inkomsten der bewaarschool	"	449,41	
		Wederigave van de sommen in de kas van het gemeen fonds gestort	"	10893,60	
		Verschillende kleine opbrengsten	"	279,88	
		Subsidie van het Bureau van Weldadigheid voor het lager onderwijs	"	1300,00	
		Vergoeding van den Staat voor den brugdraaier der Leuvensche poort	"	130,00	

(1) Zie afzonderlijke rekening onder lijt. C.

Over te dragen fr. 217899,82

(1) Zie afzonderlijke rekening onder lijt. C.

B. *Buitengewone.*

		Overgebracht fr.	217899,82
1	Overschot der vorige dienstjaren	»	20024,47
2	Afstand van grond voor eene lijnrichting op de Capucienenvest in 1884	»	58,08
3	Afstand van grond voor lijnrichting aan het Bolwerk, tusschen de Mechelsche- en Antwerpsche poorten	»	266,90
4	Afstand van grond aan de Bollaerstraat.	»	57,58
5	Afstand van grond op het gemeente kerkhof in 1885	»	1800,00
6	Inneming van grond op het kerkhof. — Vergoeding te eischen	»	» »
7	Wedergaaf der toelaag, vierde trimester 1884. — Afgeschafte latijnsche klassen	»	580,00
8	Verkoop van oude materialen. — Afbraak der pastorijs van het oud gasthuis	»	1755,00
9	Toelage der Provincie voor het lager onderwijs in 1885	»	1639,00
10	Buitengewone verdeeling der winsten van de maatschappij, het gemeente crediet	»	10467,82
11	Intrest van gelden tijdelijk op de spaarkas geplaatst	»	255,89
12	Wedergaaf van het aandeel van Staat en Provincie in de wachtgelden der on- derwijzers in beschikbaarheid gesteld	»	1200,00
13	Afleg eener grondcijs	»	515,00
14	Verkoop van hoogstammige boomen	»	2597,80
	Totaal der ontvangsten	»	238485,16
	Totaal der uitgaven	»	235978,88
	Overschot	»	24509,51

C. *Buurtwegen. — Onderhoud.*

(Artikel 14 der wet van 14 April 1841.)

BIJZONDERE FONDS. — REKENING VOOR HET DIENSTJAAR 1886.

Ontvangsten	fr.	4156,48
Uitgaven	»	4126,68
	Goedslot fr.	9,77

REKENPLICHTIGHEID.

Begrotingsstaat.

De stadsbegrotingsstaat voor het jaar 1887, werd door den gemeenteraad gestemd in zitting van 20 November 1886, en is door de bestendige Deputatie van den provincialen Raad bepaaldelijk vastgesteld geweest den 24 December 1886. Hij beloopt :

In ontvangsten, zoo in gewone als buitengewone, ter somme van fr.	320568,30
In uitgaven van allen aard, ter somme van	» 320093,18
En het batigslot op »	475,12

TITEL VI.

Instellingen van Weldadigheid.

1^e AFDEELING.

Bureel van Weldadigheid.

---

§ 1. BESTUUR.

Het mandaat van den heer GUST. VAN IN, dat op 31 December 1885 ten einde liep, is door den gemeenteraad in zitting van 10 November 1885 vernieuwd geworden. Zijne installatie heeft op 26 Januari daaropvolgende plaats gehad.

§ 2. ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN.

Zonder opmerkingen.

§ 3. GIFTEN EN LEGATEN.

Er zijn aan het bestuur noch giften, noch legaten vermaakt, alleenlijk heeft het eene somme van fr. 800,00 voor grondvergunningen op het gemeente-kerkhof mogen aanveerden.

§ 4. AANKOOPEN, VERKOOPEN EN VERWISSELEN.

Bij beslissing der bestendige Deputatie van 29 October 1886, is het bestuur gemachtigd geworden een hoekje grond, groot 13 aren 90 centiare, onder Linth, aan te koopen, mits de som van 75 franks, som welke de verkoopster als manuele gift aan het Bureel en Weldadigheid heeft gelaten.

Daarenboven bekwam het Bestuur de toelating, uit der hand te verkoopen :

1° Een perceel land, groot 1 hectaar 33 aren 60 centiaren, onder Bouchout, aan den prijs van fr. 9000,00.

2° Een stuk grond, bestaande uit hof en beemd, op Lisp onder Lier, groot 45 aren 45 centiaren, mit den prijs van fr. 8000,00.

§ 5. AFLEG EN WEDERAANLEGGING VAN KAPITALEN.

Gedurende het verlopen jaar zijn er drij kleine cijnsen, waarvan het gezamentlijk bedrag beliep op fr. 146,70 afgelegd geweest.

§ 6. REKENDIENST.

Het budget voor het dienstjaar 1887, is door den stedelijken raad, in zitting van 19 November 1886 goedgekeurd; de ontvangsten even als de uitgaven beloopt op fr. 108914,32.

De rekening van den ontvanger voor het dienstjaar 1886 geeft het volgende resultaat :

Ontvangsten	fr.	90577,81
Uitgaven	»	83632,05
Overschot	»	6935,76

§ 7. STATISTIEK DER BEHOEFDIGHEID.

Gedurende het jaar 1886 zijn er 470 huisgezinnen, bevattende 1322 behoeftigen, bedeed geweest in geld, kleederen en beddegoed.

Aan 60 huisgezinnen zijn gedurende hetzelfde jaar medecijnboekjes afgeleverd.

De volgende personen zijn op eene bestendige wijze ondersteund :

1° Ouderlingen en gebrekkige personen	50
2° Zinneloozen	26
3° Verlatene kinderen en weezen	60
4° Doofstommen en blinden	25
5° Vondelingen	»
Totaal.	161

De kosten van onderhoud van die verschillende personen hebben in 1886 beloopt :

A)	Onderhoud der ouderlingen	fr.	6336,55
B)	Idem der zinneloozen	»	14408,88
C)	Idem der verlatene kinderen en weezen	»	2081,40
D)	Idem der stomdooven en blinden	»	5572,21
E)	Idem der vondelingen	»	» »
	Totaal	»	28399,04

§ 8. UITDEELINGEN IN GELD.

Onderstanden uitgereikt in 1886 :

1 ^o	In geld	fr.	29398,00
2 ^o	In kleederen	»	4453,93
3 ^o	In medecijnen	»	2800,00
4 ^o	In jaarwedde van geneesheeren	»	1960,00
5 ^o	In begrafeniskosten	»	269,42
	Totaal	»	38881,35

De onderstand in 1886 verleend aan behoeftigen vreemd aan onze stad, beloopt tot de som van fr. 3192,23.

Er bleef uit dien hoofde op 1 Juli laatstleden aan het bestuur nog schuldig, zoowel op 't loopende jaar als op de vorige dienstjaren, de som van fr. 2106,08.

De som betaald door onze bestiering, voor onderhoud aan behoeftigen in andere gemeenten verleend, beliep tot fr. 2497,10.

§ 9. BETWISTENDE ZAKEN.

Geene.

2^e AFDEELING.

Gast- en Godshuizen.

§ 1. BESTUUR.

De heer JACOBUS VAN PELT, waarvan de diensttijd op 31 December 1886 ten einde liep, is op 10 November 1886

door den gemeenteraad herkozen en op 25 Januari laatst geïnstalleerd geweest.

§ 2. ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN.

Zonder bemerkingen.

§ 3. GIFTEN EN LEGATEN.

Het bestuur heeft machtiging bekomen voor de aanveerding van eene somme van fr. 800 voor grondvergunningen toegestaan op het gemeente-kerkhof.

Een kk. besluit van 28 Mei 1887 machtigt de Gast- en Godshuizen, eene som van fr. 6500, vrij van successie te aanvaarden, nagelaten door wijle vrouw Maria Theresia Bogaerts, weduwe van Jos. Van den Bogaert, op last van een huisje met onderhoud in te richten in Sint Antonius Godshuis.

Het bestuur is in bezit gekomen van een kapitaal van fr. 5000, voor het Meisjes-Weezenhuis bestemd, door wijlen den eerw. heer Lens, priester, onder voorbehoud van tocht als gift tusschen levenden geschonken.

§ 4. AANKOOPEN, VERKOOPINGEN EN VERWISSELINGEN.

Geene.

§ 5. AFLEGGING EN WEDERAANLEGGING VAN KAPITALEN.

Gedurende het jaar 1886 heeft het bestuur eene som van 100 fr., voortkomende van eene uitgelotte obligatie van Antwerpen ontvangen.

§ 6. REKENDIENST.

De begrootingsstaat voor het dienstjaar 1887 is door den stedelijken raad in zitting van 17 November 1886 goedgekeurd; de ontvangsten zoowel als de uitgaven belopen fr. 107746,35.

De rekening van den ontvanger, voor het dienstjaar 1887, geeft het volgende resultaat :

Ontvangsten	fr.	107927,81
Uitgaven	»	85624,08
Overschot	»	22303,73

§ 7. BETWISTENDE ZAKEN.

1° De vraag in verantwoordelijkheid tegen ons bestuur ingespannen is door het bestuur gewonnen en de vraagster tot de kosten veroordeeld.

2° Eene tweede zaak voor aflevering van penningen voortkomende van een meubelkoopdag is nog hangende.

§ 8. STATISTIEK DER GODSHUIZEN VOOR OUDERLINGEN EN WEEZEN.

De bevolking onzer Godshuizen was op 1 Juli jl. samengesteld als volgt :

		MANNEN.	VROUWEN.
GODSHUIZEN	St Jacobs	28	1
	St Antonius	»	19
	St ^e Anna en Joachim	14	16
	St ^e Barbara en Beatrix	»	27
	Meisjes weezenhuis	»	54
	Jongens »	13	1
	Infirmerie van het Beggijnhof	»	1
	Totaal.	55	119
	Samen.	174	

In 1886 zijn er 590 zieken verpleegd geweest in het burgerlijk gasthuis; 103 personen zijn er gedurende hetzelfde dienstjaar overleden.

3^e AFDEELING.

Berg van bermhertigheid.

§ 1. BESTUUR.

Het bestuur van den berg van bermhertigheid bestaat uit :

MM. COOLS-GREGOIR,	voorzitter.
DE BELDER, HENDRIK,	lid.
NAETS-LAMBRECHTS,	»
VAN IN, ALFONS,	»
HELLEMANS-HELLEMANS,	»

§ 2. NIEUWE LOKALEN VAN DEN BERG.

De nieuwe lokalen voor den berg van bermhertigheid zijn door den heer G. Lanens voor de som van fr. 16,870 aangenomen geweest en sedert het einde van Juli betrokken. Deze ruime en luchtige lokalen beantwoorden ten vollen aan hunne bestemming en laten toe de talrijke panden op eene behoorlijke wijze te rangschikken en met de noodige zorg te bewaren.

§ 3. WERKZAAMHEDEN.

Wij laten hier de tabsels der werkzaamheden van deze instelling, gedurende het afgelopen jaar, volgen :

BERG VAN BERMHERTIGHEID.

DIENSTJAAR 1886.

REKENING DER PANDEN. — BEWEGING VAN HET MAGAZIJN.

GETAL INGEBRACHTTE PANDEN EN BEDRAG DER GELEENDE KAPITALEN	In magazijn op den 1 Januari 1887	Panden ingezet gedurende het jaar	TOTAAL	PANDEN UITGEGAAN gedurende het jaar		In magazijn op 31 Dec. 1886
				bij lossing	bij verkoop	
Panden	In nieuwe koopwaren .	310	1030	511	75	444
	Andere	3354	15894	12444	279	3171
	Totaal.	3664	16924	12955	324	3615
Geleende kapitalen	Op nieuwe koopwaren .	5791	17148	10040	878	6730
	Andere	21320	94471	71641	1098	21732
	Totaal.	27111	111619	81681	1476	28462

BEWERKINGEN.

12413	13260	847	»	77351	84508	7157	»	12055	81681	354	1812	1476	»	336	fr. 417										
AANTAL PANDEN ingezet gedurende HET JAAR		Meer ingezet in 1886		Minder ingezet in 1886		BEDRAG der geleende KAPITALIEN OP DE PANDEN gedurende het jaar		Meer geleend in 1886		Minder geleend in 1886		Aantal panden gelost in 1886		Bedrag der lossingen		Aantal panden verkocht in 1886		BEDRAG der VERKOOPINGEN in		Meer verkocht in 1886		Minder verkocht in 1886		Middelbare waarde van iederen verkochten pand in 1886	
1885	1886			1885	1886			1885	1886			1885	1886			1885	1886			1885	1886			1885	1886

4^e AFDEELING.

---

*Spaar- en voorzieningskas ten voordeele der werklieden,
genootschappen van onderlingen bijstand.*

Ten gevolge van het onderzoek der groote werkcommissie, werken de openbare besturen met nieuwen iever voor de uitbreiding der maatschappijen van onderlingen bijstand. Niettegenstaande deze aansporingen en de voordeelen aan de erkende maatschappijen voorbehouden, zijn weinige dezer vereenigingen geneigd zich op deze wijze in te richten. Zij beweren dat het behoud hunner vrijheid van werking ruimschoots de officiële voordeelen vergoed.

Nochtans hebben verschillende niet erkende maatschappijen ons dees jaar de inlichtingen over hunnen toestand met hunne rekeningen doen geworden, met belofte hier jaarlijks te zullen aan voldoen.

Wij laten hier deze inlichtingen over de erkende en niet erkende maatschappijen volgen :

ERKENDE MAATSCHAPPIJEN

N A A M	DATUM DER ERKENNING OF DER STICHTING	GETA L EDE N	ONTANGSTEN	UITGAVEN	IN KAS des reserve- fonds
1 ^o Vereening der schoenmakers, huide- vetters, enz.	{ 31 December 1853 28 April 1871	46	316,44	355,00	888,39
2 ^o Idem der kleermakers	9 April 1857	35	328,67	311,00	1003,07
3 ^o KK. reddersmaatschappij	4 November 1872	39	360,55	312,40	1156,76
N I E T E R K E N D E					
1 ^o Sint Jozef, schrijnwerkers.	1802	51			
2 ^o De Jonge Crispinisten	1848	248	2223,03	1744,19	1666,00
3 ^o Sint Franciscus Xaverius	1874	106	913,61	927,37	1472,85
4 ^o De Broederlijkheid	1875	179	1608,69	950,92	1177,83
5 ^o De Jonge Franciscussen	1885	54			

Onderscheidingen.

De volgende decoratiën van tweede klas werden door koninklijk besluit van 18 Augusti toegekend aan werklieden onzer stad, deel makende van societeiten van onderlingen bijstand :

FLEERACKERS, CORNELIUS, der niet erkende maatschappij « de Jonge Crispijnisten. »

JANSSENS, PIETER GOMMARUS, idem.

LORIA, KAREL, der niet erkende maatschappij « de Broederlijkheid. »

VAN NUFFELEN, PIETER GUMMARUS, idem.

VERVLIEDT, HENDRIK GUMMARUS ALEXANDER, der niet herkende maatschappij « de Timmerlieden. »

De nijverheids-decoratie van tweede klas werd daarenboven aan de volgende werklieden door kk. besluit van denzelfden datum geschonken :

HENDRICKX, KAREL LODEWIJK, kleermaker,

NEEFS, HENDRIK, GOMMARUS, tabakwerker.

NUYTS, CORNELIUS, idem.

5e AFDEELING.

Geneeskundige dienst.

Er heeft in het afgelopen jaar slechts ééne verandering in het personeel van den gezondheidsdienst plaats gehad, door het afsterven van den heer VAN MOL, E., drogist. De heer FIRLEFYN, bepaaldelijk tot veearts des rijks voor het kanton Lier aangesteld, heeft zich in onze stad gevestigd.

6e AFDEELING.

Bijzondere liefdadigheidsvereenigingen en tentoonstellingen.

Gedurende eenige weken werd er, dezen winter, goedkoope soep bereid door de zorgen der commissie aangesteld door het stedelijk bestuur.

De conferentie van den H. Vincentius à Paulo en de Dames van Bermhertigheid zetten hunne pogingen tot verbetering van den stoffelijken en zedelijken toestand der behoeftigen voort.

De patronage voor jonge werklieden, in den loop van verleden jaar tot stand gebracht, wordt druk bezocht en is geroepen om een heilzamen invloed op het aankomend geslacht uit te oefenen.

TITEL V.

Katholieke eeredienst.

1e AFDEELING.

KERK VAN DEN H. GUMMARUS.

§ 1. GEESTELIJKHEID.

Het personeel onzer hoofdkerk heeft in het afgeloopen jaar, slechts ééne verandering ondergaan, namelijk de aanstelling als onderpastoor van den eerw. heer MICHELSSENS, in vervanging van den eerw. heer ADRIAENSSEN, welke te Brussel is benoemd.

§ 2. KERK.

Sedert ons laatste verslag heeft andermaal eene naamlooze weldoener twee nieuwe glasramen, vervaardigd onder de kundige leiding van den heer A. VERHAEGEN te Gent, aan de kerk geschonken. Geplaatst in Sint Christoffels kapel, achter het hooge koor, volledigen deze kunstgewrochten een prachtig tafereel, met de vensters der kapellen van het H. Sacrament en der Ambachten een luisterlijk geheel uitmakende.

Een kk. besluit van 28 Juni 1887 machtigt het kerkbestuur een nieuw hoog altaar, gelijkvormig aan het bijgevoegd plan, te plaatsen. De werken daartoe hebben aanvang genomen.

§ 3. BESTUUR.

Den eersten Zondag van April 1886, hebben de kiezingen ingevolge de art. 9 en 15 van het decreet van 1809 plaats gehad.

Werden herkozen : M. SCHOETERS, als voorzitter en M. MAST als secretaris van den raad; M. COOLS werd benoemd als kerkmeester.

Het bureel der kerkmeesters heeft opnieuw M. NOTELTEIRS als voorzitter, M. COOLS als schatbewaarder en M. MAST als secretaris aangesteld.

§ 4. REKENWEZEN.

Rekening van het dienstjaar 1886 :

Ontvangsten	.	.	.	.	fr.	40393.38
Uitgaven	.	.	.	.	»	40353,17
Batig slot.						40,21

Begrooting voor het jaar 1888 :

Ontvangsten	.	.	.	.	fr.	47528,31
Uitgaven	.	.	.	.	»	47495,82
Batig slot.						32,49

§ 5. GOEDEREN.

De kerkfabriek is gemachtigd geweest een huis op de Kerkhofplaats, uit der hand, aan den prijs van 8000 fr. te verkoopen.

§ 6. GIFTEN EN LEGATEN.

Een besluit der bestendige Deputatie heeft de aanvaarding gemachtigd eener som van 1000 fr., nagelaten, vrij van successie, door wijle mad. Van den Bogaert voor het jaarlijks lezen van zes missen.

2^e AFDEELING.

KERKFABRIEK Ste MARGARETA.

§ 1. PERSONEEL.

De samenstelling des fabriekraads en van bureel der kerkmeesters is onveranderd gebleven.

In den loop dezes jaars is de E. H. pastoor CH. WUYTS tot pastoor-deken van Hoogstraeten benoemd. Hij werd op 25 Juni vervangen door den eerw. heer L. DECKERS, onderpastoor van Sinte Geertrui te Leuven.

De eerw. heer DE BACKER, onderpastoor van Ste Margareta, tot pastoor te Querps aangesteld, heeft voor opvolger gekregen den eerw. heer L. VAN CANT, oud kapellaan te Achterbosch.

§ 2. GIFTEN EN LEGATEN.

Geene.

§ 3. REKENDIENST.

A. REKENING 1886.

Ontvangsten	.	.	.	.	fr.	6725,24
Uitgaven	.	.	.	.	»	6121,98
Overschot.						» 603,28

B. BEGROOTINGSSTAAT 1887.

Ontvangsten.	.	.	.	.	fr.	5950,45
Uitgaven	.	.	.	.	»	5934,03
Overschot.						» 16,42

3^e AFDEELING.

KERKFABRIEK St JOSEPH, LISP.

§ 1. BESTUUR.

Het bureel is samengesteld uit :

MM. FR. VAN LOOY, voorzitter.
VAN DE WEYGAERT, tesorier.
WILS, geheimschrijver.

§ 2. GIFTEN EN LEGATEN.

Eene vraag is bij de bevoegde overheid ingediend voor de aanveerding van eene gift van fr. 3000,00, van de erfgenamen van wijlen den eerw. heer CLAES, pastoor van Strombeeck, voor het stichten eener maandelijksche gezongene mis ter eere van Sint Joseph.

§ 3. NIEUWE WERKEN.

Door de voltrekking der muurschilderingen, in den loop van het jaar, is de versiering en de bemeubeling dezer recht fraaie kerk schier geheel voltrokken.

REKENDIENST.

REKENING 1886.

Ontvangsten.	.	.	.	.	fr.	3604,13
Uitgaven	.	.	.	.	»	3451,00
				Overschot.	»	152,86

BUDJET 1887.

Ontvangsten	.	.	.	.	fr.	4040,13
Uitgaven	.	.	.	.	»	3910,00
				Overschot.	»	138,13

TITEL VI.

Openbaar onderwijs.

1^e AFDEELING.

Lager onderwijs.

Het Staatsbestuur, de stad het beheer van het adultenonderwijs overgelaten hebbende, zoo is de raad tot deszelfs inrichting overgegaan.

De koersen worden 's Zondags van 10 tot 12 ure 's morgens, 's Maandags en 's Woensdags van 7 tot 9 ure 's avonds, gegeven door vier onderwijzers, in de klassen der Meisjesschool.

De deugdelijkheid van het onderwijs is hierdoor bewezen dat in den prijskamp tusschen de scholen van volwassenen van het kanton, die van Lier de 1ste, 2de, 4de en 6de prijzen heeft bepaald.

§ I. DAGSCHOLEN.

a) *Gemeentescholen.*

De gemeentescholen werden als volgt, gedurende het afge-loopen jaar, bijgewoond :

Oefenschool voor jongens .	380	leerlingen.			
Meisjesschool (intra muros) .	180	»			
Jongensschool (Hagenbroek). .	73	»			waarvan 5 betalende.
Meisjesschool (Hagenbroek). .	55	»	»	4	»
Jongensschool (Lisp) . . .	56	»	»	6	»
Samen.	744	leerlingen.			

b) *Aangenomene scholen.*

De aangename kosteloze scholen werden bezocht, als volgt :

Katholieke jongensschool (intra-muros)	.	471	leerlingen.
»	»	op het voorge-	
		burcht Lisp	.
			95 »
»	meisjesschool (intra-muros)	.	473 »
	Samen.	1039	»

c) *Vrije kosteloze scholen.*

Dagscholen der Ursulinnen, Lisp	.	.	209	leerlingen.
»	der Colletienen	.	130	»
	Samen.		339	»

Hierbij bestonden nog de volgende betalende scholen :

Onderwijsgesticht der Ursulinnen (externaat)		267	leerlingen.
»	» (pensionnaat)	110	»
»	van jufvr. Getteman	100	»
	Samen.	477	»

§ 2. BEWAARSCHOLEN.

De bij de stadsschool gevoegde bewaarschool telde 276 leerlingen en de katholieke 498.

§ 3. SCHOLEN VAN VOLWASSENEN.

Deze scholen werden bijgewoond als volgt :

Stadsschool voor volwassenen	.	.	.	257	leerlingen.
School Hagenbroek (jongens)	.	.	.	27	»
»	»	(meisjes)	.	28	»
»	Lisp	(jongens)	.	36	»
Vrije school voor meisjes	.	.	.	70	»
	Samen.			361	»

De kosteloze zondagschool der Ursulinnen telde 236 leerlingen.

§ 4. KANTONALE PRIJSKAMPEN.

In den wedstrijd tusschen de lagere scholen bekwamen vier leerlingen der school voor volwassenen de 1^e, 2de, 4de en 6de prijzen. Het gemeentebestuur heeft er belooningen in boeken bijgevoegd.

§ 5. NORMAALSCHOOL.

59 Leerlingen volgden in 1886-1887 de leergangen der normaalschool, verdeeld als volgt :

Eerste studiejaar	.	.	.	15 leerlingen.
Tweede	»	.	.	19 »
Derde	»	.	.	25 »

In het uitgangs-exaam werden 39 leerlingen gediplomeerd als onderwijzer.

2^e AFDEELING.

Middelbaar onderwijs.

§ 1. JONGENS STAATS MIDDELBARE SCHOOL.

Gedurende het schooljaar 1886-1887 werden er in de staats middelbare jongensschool 268 leerlingen ingeschreven.

Op het einde van het schooljaar beliep het getal aanwezige leerlingen :

In de voorbereidende afdeeling tot	.	209
In de middelbare school tot.	.	54
Te samen.		263

De heer DANCKAERTS heeft in den algemeenen prijskamp een vierden accessit bekomen.

BESTUUR.

Bij kk. besluit van 23 Mei 1887 is de bestuursraad der middelbare scholen te Lier vernieuwd, voor het driejarig tijdvak 1887-1888-1889, en werden tot bestuursleden benoemd :

In den Gemeenteraad.

MM. COOLS GREGOIR, F. C. en DE WYNGAERT, FELIX, uitgaande leden.

Buiten de gemeenteraad.

MM. BOSMANS, J. G., geneesheer en MAES, P. J., pastoor-deken.

PERSONEEL.

Gedurende het afgelopen schooljaar, hebben de volgende veranderingen plaats gehad tusschen het onderwijzend personeel :

1° M. RAYMOND, G., regent, is in dezelfde hoedanigheid overgegaan naar de middelbare school te Pecq; hij is voorloopig vervangen door M. ADNET, EDMOND, gediplomeerde leeraar bij het middelbaar onderwijs, laatst te Binche; deze laatste is definitief bij onze school benoemd bij kk. besluit van 27 Mei 1887.

2° Een ministerieel besluit van 2 Februari 1887 benoemd definitievelijk M. D'HULST, JAN LOUIS, als leeraar van teekenkunde, bediening welke hij reeds voorloopig bekleedde; deze heeft op 30 September 1886 met onderscheiding het bekwaamheids-diploma ontvangen, voor het aanleeren van dit vak.

Gedurende het schooljaar 1886-1887 is, zooals het vorig jaar, een leergang van landbouwkunde geopend bij onze jongensschool; M. PEIRSMAN, L., leeraar bij de Staats normaalschool te Lier, is aangesteld geweest om dien leergang te geven, bestaande in conferencies gedurende 26 uren.

§ 2. MEISJES MIDDELBARE SCHOOL.

De middelbare meisjesschool telde 240 inschrijvingen, waarvan 38 voor het middelbaar onderwijs en 202 voor de voorbereidende klassen.

Eene onderwijzeres is, uit hoofde van haren ziekelijken toestand, herhaalde maal tusschentijdig moeten vervangen worden.

§ 3. SINT GUMMARUS COLLEGIE.

In het Sint Gummarus Collegie, waarin de lessen door wereldlijke en geestelijke professors gegeven worden, waren in het afgelopen schooljaar 339 leerlingen ingeschreven, namentlijk :

Voor de humaniteiten . . .	76	leerlingen.
Voor de fransche klassen . . .	125	»
Voor het lager onderwijs . . .	138	»
Totaal.	339	»

De cursus der humaniteiten wordt er volledig gegeven.

TITEL VII.

Schoone kunsten, wetenschappen en letteren.

1^e AFDEELING.

---

§ 1. *Academiën van schoone kunsten. — Teekenscholen.*

A) PERSONEEL.

De besturende commissie en het onderwyzend personeel zijn onveranderd gebleven.

Al wat de belangen dezer instelling, waarvan de noodzakelijkheid zich van dag tot dag duidelijker doet gevoelen, betreft, wordt zorgvuldig in het oog gehouden.

De inrichting der leergangen is dees jaar door den aankoop van modellen merkelyk volledigd. Het staatsbestuur heeft ons daarenboven de toezending der vijf bouwkundige orden in plaaster toegezegd.

B) LEERGANGEN.

Voor den winterleergang waren 545 leerlingen ingeschreven, waaronder 178 van 35 omliggende gemeenten. Dit was 31 meer dan verleden jaar.

De zomerleergangen zijn door 316 leerlingen of 75 meerder dan het vorige jaar bijgewoond. Hieronder behoorden er 180 aan 35 omliggende gemeenten.

Een reglement heeft de leergangen als volgt vastgesteld :

De avondleergangen nemen aanvang den eersten Maandag van October en eindigen op Zaterdag vóór of op 15 Maart; de dagleergangen van den eersten Zondag van October tot in het begin van Augustus.

Door hetzelfde reglement worden de verlofdagen bepaald.

C) PRIJSKAMPEN.

Het professoreel korps der koninklijke academie van schoone kunsten te Antwerpen, als jury oordeelende, heeft de volgende onderscheidingen toegekend :

4	Groote koninklijke medaliën.
6	Kleine » »
5	Stadsmedaliën van eerste klas.
40	» van tweede »
35	» van derde »

De jury heeft bevonden dat de prijskampen in het algemeen zeer voldoende zijn geweest.

§ 2. *Muſiek- en tooneelgezelschappen.*

Er bestaan in onze stad drie harmonie-, drie fanfaren- en drie zangmaatschappijen, benevens vier tooneelvereenigingen.

Het nationaal tooneel van Antwerpen heeft daarenboven gedurende den winter, eene reeks vertooningen gegeven.

De werken aan de Vredenbergzaal in uitvoer zullen haar

eene fraaie en doelmatige inrichting bezorgen en tevens krachtige waarborgen tegen brandgevaar daarstellen.

In den kamp te Brussel uitgeschreven behaalde de maatschappij « Sint Sebastiaan » van Lisp den eersten prijs, met haar oud kunstig vaandel en de maatschappijen « Orpheus » en de « Nethegalm » de 7^e en 8^e, met hunne rijke standaards.

2^e A F D E E L I N G.

Stads-volksboekerij.

Gedurende het afgeloopen jaar 1886-1887, zijn er in de stads-volksboekerij 7986 boekdeelen in lezing aan huis gegeven, te weten :

1886	Maand	October	.	.	.	.	424
»	»	November	.	.	.	.	1216
»	»	December	.	.	.	.	1831
1887	»	Januari	.	.	.	.	1852
»	»	Februari	.	.	.	.	1349
»	»	Maart.	.	.	.	.	1109
»	»	April	.	.	.	.	205

Te samen. 7986

hetgeen op het vorig jaar eene vermeerdering uitmaakt van 289 werken.

Ziehier de aard der werken in lezing gegeven :

Ingebeelde- en reisverhalen.	.	.	.	.	6983
Geschiedenis en aardrijkskunde	.	.	.	.	492
Verschillende werken	.	.	.	.	511

Te samen. 7986

De boekerij is aan vier Nederduitsche- en twee Fransche tijdschriften ingeschreven.

Verschillende boekwerken handelende over schoone kunsten, nijverheid, geschiedenis, enz., worden in het lokaal der boekerij gelezen en geraadpleegd.

Sedert de inlevering van het voorgaande verslag, zijn er 73 werken in 80 boekdeelen bijgekomen, te weten :

Door het staatsbestuur geschonken.	34
Gekocht	39
Te samen.	73

De besturende commissie vereenigt zich maandelijks. Er is geene verandering in hare samenstelling gekomen.

Bij gebrek aan plaats zijn een aantal werken over wetenschap en geschiedenis, uit de stads-bibliotheek naar het stedelijk archief overgebracht.

TITEL VIII.

Gezondheidsleer en openbare gezondheid.

1^e AFDEELING.

---

§ 1. *Plaatselijke geneeskundige commissie.*

De commissie is dees jaar, tweemaal bijeen gekomen; de eerste maal om eene vraag van inlichtingen des hoogerens gezondheidsraad te beantwoorden; de tweede om maatregelen tegen een overval van mazelen te beramen.

§ 2. *Koepokinenting.*

Het comiteit van koepokinenting heeft in het afgelopen jaar aan 586 kinderen kosteloos de pokken gezet.

§ 3. *Voortlopende ziekten.*

De gezondheidsstaat der stad heeft weinig te wenschen gelaten. Op het einde der lente heeft de mazelen ziekte zich nog

al uitgebreid, doch zonder kwaadaardig karakter. Zij heeft weinig sterfgevallen veroorzaakt; integendeel de borstontstekingen die er op volgden waren veelal doodelijk.

2^e AFDEELING.

---

*Gezondmaking der wijken en verbetering der woningen
van de werkende klas.*

Zonder aanmerkingen.

3^e AFDEELING.

Onheilen en rampen.

Eene enkele brandramp van eenig belang is in den loop van het jaar uitgebarsten en heeft eene boerenwinning in de Boomlaarstraat verslonden.

TITEL IX.

Openbare veiligheid, justitie en gevangenissen.

1^e AFDEELING.

Het personeel der politie heeft geene verandering ondergaan. Het bestaat uit een commissaris, een adjunct commissaris en elf agenten, die, des winters, door zes nachtwakers versterkt worden.

2^e AFDEELING.

Verordeningen en reglementen.

Eene vraag voor het ruimen bij middel van reuklooze toestellen heeft de wijziging van het reglement daarop betrekkelijk, noodzakelijk gemaakt. Tot hiertoe echter heeft de aanvrager er geen gevolg aan gegeven.

3^e AFDEELING.

Aanhoudingen, schelmstukken, misdrijven en overtredingen.

Sedert den 1^e September 1886 tot en met den 1^e September 1887 zijn de volgende aanhoudingen, misdrijven en overtredingen bestatigd :

1.	Poging tot diefstal	1
2.	Eenvoudige diefstallen	46
3.	Zware diefstallen	4
4.	Huisdieften	1
5.	Vrijwillige slagen	15
6.	Slagen en kneuzingen	53
7.	Brandrampen	2
8.	Aftruggelarij	10
9.	Smaadwoorden jegens de politie	27
10.	Misbruik van vertrouwen	3
11.	Scheldwoorden	28
12.	Laster	6
13.	Aanslag op de zeden	13
14.	Opstand tegen de agenten der openbare macht	31
15.	Schade aan onroerende goederen	9
16.	Braak aan afsluiting	4
17.	Landloopers	102
18.	Overtredingen op het sluiten der herbergen	9
19.	» aan nachtedgruisch	80
20.	Toevallige drenkelingen	0
21.	Lichte mishandelingen	10
22.	Banbreuk	6
23.	Jachtovertredingen	2
24.	Toevallige dood	2
25.	Gevondene kinderen	0
26.	Verschillige overtredingen	128
Totaal.		587

4e AFDEELING.

Reispassen. — Werkmans- en dienstbodenboekjes.

Gedurende het jaar 1886 is er één nieuw werkmansboekje uitgegeven.

De aflevering geschiedt ingevolge de nieuwe wettelijke bepalingen.

Het afleveren van boekjes aan de dienstboden is hier niet in gebruik.

5e AFDEELING.

Maatregelen tegen brandgevaar.

De brandcommissie houdt een neerstig toezicht opdat het bluscmateriëel bestendig vaardig weze, om in geval van brand te kunnen dienen.

Een onderscheidingsteeken werd aan al de leden uitgedeeld, om hunne hoedanigheid bij eene brandramp ter plaatse van het ongeval te doen herkennen.

De plannen zijn gereed om op Lisp een brandhuis met woning voor een politieagent, op te richten.

TITEL X.

Burgerwacht, militie, bezetting.

1^e AFDEELING.

Burgerwacht, krijgsdienst.

270 Jongelingen werden voor de nationale militie van het jaar 1887 ingeschreven.

108 Behoorden tot de uitgestelden der klassen van 1884, 1875 en 1886.

162 Waren nieuwe ingeschrevenen.

Het laagste nummer der loting was het nummer 109.

De militieraad heeft 149 lotelingen vrijgesteld of bepaaldelijk afgekeurd.

Het aandeel der te leveren manschappen, voor het jaar 1886 beliep 38 man.

De graad van onderwijs der nieuw ingeschrevene lotelingen, was als volgt :

Zonder onderwijs	20
Kunnende alleenlijk lezen	3
Kunnende lezen en schrijven	124
Een hooger onderwijs dan de twee voorgaande graden genietende	15
Totaal.	162

De jaarlijksche *oogenschouw* of *revue* heeft regelmatig voor den commandant van het militaire district plaats.

2e AFDEELING.

§ 1. *Bezetting : kazerneering*

De bezetting der stad bestaat uit : de dépôts van 11e en 12e linieregimenten, en eene afdeeling artillerie, gelast met het onderhoud van het materiëel.

Het fort is door twee batterijen beleggeschut bezet, welke rechtstreeksch van den kriegsbevelhebber van Antwerpen afhangen.

De opbouw der artilleriecazerne heeft nog geene oplossing bekomen.

§ 2. *Militaire inkwartieringen.*

De milicianen die hun getuig in de dépôts komen opnemen of neerleggen, worden door toedoen der krijgsoverheid gehuisvest; slechts in afzonderlijke gevallen worden er eenige manschappen bij de burgers ingekwartierd. Het gebeurt ook, dat doortrekkende artillerie in onze stad blijft vernachten.

Het getal logisten in deze voorwaarden in 1886 afgeleverd beloopt tot 9 voor officiers en 265 voor soldaten.

TITEL XI.

Openbare belastingen.

1^e AFDEELING.

Grondlasten.

§ 1.

De kadastrale inkomst van de bebouwde en onbebouwde eigendommen der stad, beliep in 1886 . . . . . fr.

793177,12

De opbrengst der grondbelasting voor het dienstjaar 1886, in 4318 artikelen, bedroeg ten voordeele van den staat, de somme van fr.

55522,37

IN OPCIENTIEMEN.

A. Ten voordeele der provincie . fr.

6662,67

B. Ten voordeele der gemeente . »

28316,33

Totaal. »

90501,37

2^e AFDEELING.

Personeele belastingen.

§ 1. GETAL BELASTINGSCHULDIGEN.

De artikelen aan de personeele belastingen onderworpen, die op de verschillende rollen van 1886 werden gebracht, beloopt tot 2272.

§ 2. BELOOP DER ROLLEN (PERSONEEL).

Hoofdsom . . . . . fr. 49628,58

IN OPCIENTIEMEN.

A. Ten voordeele van den staat .	fr.	10609,73
B. Ten voordeele van de provincie .	»	5955,22
C. Ten voordeele der gemeente .	»	22828,36
Totaal.	»	89021,89

3^e AFDEELING.

Belastingen der patenten.

§ 1. GETAL EN KLASSEERING DER PATENTSCHULDIGEN.

De rollen der patenten voor het dienstjaar 1886 bevatten 1792 artikelen.

§ 2. BELOOP DER ROLLEN.

Het cijfer in principaal der patentrollen,
voor het dienstjaar 1886 beloopt tot . fr. 14969,67

IN OPCIENTIEMEN.

A. Ten voordeele van den staat .	fr.	2992,69
B. Ten voordeele der provincie .	»	898,16
C. Ten voordeele der gemeente .	»	1646,60
Totaal.	»	20507,12

4^e AFDEELING.

Provinciale belastingen.

De rollen voor 1886 bevatten :

926	Houders van honden
412	Verkoopers van sterke dranken.
132	» van tabak en cigaren.

De opbrengst dezer verschillende belastingen beliep als volgt :

Opbrengst der belastingen op de honden	fr.	3976,00
» » op den verkoop van sterke dranken	fr.	7866,52
» » op den verkoop van tabak	fr.	1468,50
Totaal	fr.	13311,02

5^e AFDEELING.

Accijnsen.

De accijnsrechten, te onzer stede ingevorderd gedurende het jaar 1886, beloopt tot . fr. 53332,80

6^e AFDEELING.

Stedelijke en provinciale belastingen.

Zie hierboven (provinciale belastingen).

Het aandeel der stad, in de belasting op de honden voor het dienstjaar 1886, is door de Deputatie nog niet vastgesteld.

De belasting op het bebouwd kadastraal inkomen heeft opgebracht fr. 7039,45.

7^e AFDEELING.

Ontlastingen.

De zetting der verschillende belastingen, zoo rechtstreeksche als provinciale, gedurende het jaar 1886, heeft tot 13 reclamen aanleiding gegeven.

TITEL XII.

Openbare werken.

1^e AFDEELING.

Groote en kleine wegenis.

Er wordt niets verwaarloosd om de openbare wegenis zuiver en in goeden staat te houden. De aankoop van eene waterbakkar laat toe de straten, die gekuischt moeten worden, op voorhand te besproeien. Deze waterbak, welke altoos gevuld staat, is, ingeval van brand, van het grootste nut.

De Begijnenstraat werd herkasseid en met waterloopen voorzien.

Eene onderaardsche goot werd insgelijks in de Rechtestraat gelegd.

Op al de gedeelten *extra muros*, waar woningen nevens de baan zijn gelegen, tracht het gemeentebestuur er een gemakkelijken toegang toe te bezorgen.

2^e AFDEELING.

Verandering van lijnrichting.

Ten gevolge der oprichting van nieuwe huizen in den Grooten Bruul heeft het gemeentebestuur aldaar de straat doen verbreed. Wij zijn in onderhandeling om dit werk te volledigen.

3^e AFDEELING.

Opening van nieuwe straten en boulevards.

De nieuwe boulevard tusschen de Mechelsche- en de Lipersche poorten met vertakking in de Boomlaarstraat is vertrokken en beplant. Alles doet voorzien, dat het niet lang zal aanloopen of woningen zullen op deze best gelegen plaats opgericht worden.

4^e AFDEELING.

Herstellingswerken en onderhoud van stadsgebouwen.

De stad draagt de grootste zorg om hare eigendommen steeds in goeden staat te onderhouden en er de noodige herstellingen te laten aan verrichten.

5^e AFDEELING.

---

§ 1. *Vaarten en rivieren.*

Te gelijker tijd met het kuisschen van den arm der Neeth binnen de stad heeft er eene ruiming der kaai plaats gehad.

§ 2. *Waterloopen.*

De atlas der waterloopen van het grondgebied Lier is, na de gewone pleegvormen te hebben ondergaan, in uitvoering gebracht.

Slechts éene reclamatie werd er tegen ingediend; zij is aangenomen.

Het gemeentebestuur heeft eene aanschrijving ontvangen om al wat het overwelen en het kuisschen der waterloopen betreft,

gezamenlijk met den technischen dienst der provincie te onderzoeken. Dit is het geschikste middel om tot een doelmatige oplossing te geraken; welke des te noodzakelijker wordt, daar het getal vragen voor overwelling van dag tot dag aangroeit.

6^e AFDEELING.

Openbare verlichting.

Het gazgesticht heeft, in het jaar 1886, 163934 kubiekmeters gaz vervaardigd tegen 169476 in 1885.

Het getal bekken is 2012 gebleven.

De ontvangsten beliepen.	.	.	fr.	38570,67
De uitgaven	.	.	»	21685,33
Dus een boni van			»	16885,34

Het kapitaal zoo in gelden als in betaalde koopwaren, enz., bedroeg bij de jaarlijksche sluiting fr. 85213,89.

De canalisie is met 170 meters buizen op de statieplaats en steenweg Antwerpen vermeerderd en candalabers werden op de Kerkhof- en de Statieplaatsen gezet.

7^e AFDEELING.

Hallen en markten.

Gedurende het afgelopen jaar werden de volgende hoeveelheden granen op de markten aangeboden en verkocht, te weten :

VERKOCHT			TE KOOP AANGEBODEN		
Tarwe	oo	hectoliters.	oo	hectoliiers.	
Rogge	5	»	5	»	
Boekweit	oo	»	oo	»	
Haver	520	»	689	»	
Totaal	525	»	Totaal	694	»

Op de wekelijksche botermarkt in kuipen, werden verkocht 83633 kilogrammen.

De markt van jonge kalveren bestatigt eenen verkoop van 18389 stuks; 8220 verkens werden ter veiling aangeboden.

De vischmijn wordt goed voorzien, in het jaar 1886 waren er 495 mijnen, die eene bruto som van fr. 8942,90 hebben opgebracht.

De zuivere opbrengst der verschillende meet-, weeg-, loon- en plaatsgelden, beliep in het jaar 1886, als volgt :

Voor de graanmarkt	fr. » »
» botermarkt	» 1582,50
» kalverenmarkt	» 1142,73
» dagelijksche markt	» 3673,97
» kaai, brug- en havenrechten	» 520,75
Totaal. »	6919,95

8^e AFDEELING.

Bijzondere gebouwen; toepassingen der reglementen op de politie op het bouwen.

In den loop van het jaar 1886, zijn de volgende toelatingen afgeleverd :

Nieuwe gebouwen, op onbebouwde gronden	21 huizen.
Geheele herbouwingen van woningen	15 »
Gedeeltelijke herstellingen	29 »

TITEL XIII.

Nijverheid, koophandel en landbouw.

1^e AFDEELING.

Nijverheidsgestichten, stoomwerktuigen. — Onderzoekingen de commodo et incommodo.

De toestand der nijverheid in onze stad, in 1886, bleef standhoudend. Die der kanten is genoodzaakt gestadig nieuwe wijze van werken te volgen; die der schoenmakerij worstelt be-
raden tegen de mededinging.

Wat dit laatste punt betreft, dit is eene vereischte welke onze andere nijverheden begrijpen en rechthoudt. Het onderzoek der werk-commissie heeft getoond hoe moeilijk deze taak is geworden, door het overgroote verschil dat er tusschen de inkomende rechten in België en in de naburige landen bestaat.

De volgende aanvragen voor het uitoefeningen van hinderlijke bedrijven zijn aan een onderzoek van *commodo et incommodo* onderworpen geweest :

2 Voor het oprichten van stoomfabrieken.

6   »   »   »   bakkersovens.

18   »   »   »   slachterij.

7   »   »   »   stokvischwekerij.

1   »   »   »   borstelfabriek.

1   »   »   »   smederij.

1   »   »   »   een steenoven onder open lucht.

2^e AFDEELING.

Handel.

Eenige fabrieken gelukken er in hunne voortbrengels in het buitenland te blijven plaatsen, alhoewel zij hevig tegen de ongelijkheid van inkooprechten te worstelen hebben.

De kleinhandel en die met het binnenland gaan niet achteruit.

3^e AFDEELING.

Beweging der scheepvaart.

Van 1 Januari 1886 tot 1 Januari 1887, werden er 212 schepen in onze stad ontlost.

Hunne lading bestond uit :

Allerlei	28
Boonstaken	1
Graan	21
Kalk	1
Kassei	1
Klonen	1
Latten	1
Mosselen	19
Pannen	1
Potaarde	1
Raapkoek	6
Steen	77
Steenkolen	26
Visch	3
Vlaszaad	6
Wishout en mutsaard	4
Zand	14
Zout	2
Totaal.	212

4^e AFDEELING.

*Levensbehoeften. — Bevoorradingen. — Marktprijzen. —
Middenprijs van het vleesch en bijzondere eetwaren.*

De wekelijksche graanmarkt wordt van jaar tot jaar onbeduidender. Er komt schier geene tarwe meer ter markt en meermaals is het onmogelijk een spijker vast te stellen.

Prijzen der granen, op de markt van 25 September laatstleden verkocht :

VERSCHIL van 1886 met 1887.

IN MEERDER. IN MINDER.

Tarwe den hectoliter	fr.	»	»	»	»	»	»
Rogge	»	»	»	»	»	»	»
Boekweit	»	»	»	»	»	»	»
Haver	»	»	6,44	»	»	0,20	
Aardappelen de 100 kilos	»	»	8,00	»	»	0,75	
Boter de kilo	»	»	2,40	»	»	0,57	

De vleeschprijzen waren :

Ossenvleesch	fr.	1,60
Koe- en vaarzenvleesch	»	1,40
Kalfsvleesch	»	1,90
Schapenvleesch	»	2,00
Varkenvleesch	»	1,70
Spek	»	1,30

5^e AFDEELING.

Landbouw.

De graanoogst is dees jaar wel gelukt; ook over de aardappelen valt niet te klagen. In het voorjaar was het voeder overvloedig, doch het wintervoeder is door de droogte mislukt.

De winning van moeskruiden neemt van jaar tot jaar toe; onze markt is er overvloedig van voorzien. Dit is ook het geval met het fruit, dat dees jaar nog al wel heeft opgeleverd.

De maatschappij van *Tuin- en Landbouw* onzer stad heeft dees jaar wederom, met tusschenkomst van het staats- en het stadsbestuur, openbare voordrachten van boom- en moestelt ingericht. Dezelve werden door den heer JULIUS DE HAES in het *Hotel de Commerce* gegeven.

De leergang van grondbeginselen der landbouwkunde bij onze Jongens Staats Middelbare School ingericht, is dees jaar, voortgezet.

Dit onderwijs, bij middel van voordrachten gegeven, is toegankelijk voor de leerlingen van het middelbaar onderwijs, en voor de landbouwers der stad en der omstreken.

Deze leergang wordt gegeven in 26 vlaamsche voordrachten, van éene uur elk; door M. PEIRSMAN, leeraar der Staats Normaalschool.

De maatschappij van *Tuin- en Landbouw* richt tegen onze Sinte Gummarus feesten eene belangrijke tentoonstelling in, voor dewelke zij ruime toelagen van staat, provincie en stad heeft bekomen. Niet minder dan 100 prijskampen zijn er uitgeschreven en alles doet voorzien dat zij het grootste belang zal aanbieden.

6^e AFDEELING.

Openbaar vervoer. — IJzeren weg. — Stoomtramway's.

§ 1. IJZEREN WEG.

De Leopoldsplein over de statie, over wiens gebrekkigen toestand zoo lang en te recht werd geklaagd, is, dank aan eene overeenkomst met het staatsbestuur, gekasseid en met trottoirs belegd.

De vergrooting der statie zal in het volgende jaar plaats hebben; de er toe noodige gronden zijn aangekocht en de plannen bepaald vastgesteld.

§ 2. STOOMTRAMWAY'S.

De gemeenteraad heeft, door een besluit, het aandeel der stad in den buurtstoomweg Antwerpen—Lier—Santhoven vastgesteld. Wij hebben de overtuiging dat deszelfs inhuldiging in de eerste maanden van 1888 zal plaats hebben.

TITEL XIV.

Verschillende voorwerpen.

Zonder aanmerking.

Het tegenwoordig verslag, vastgesteld in zitting van het Collegie van Burgemeester en Schepenen, op 2 October 1886, is aan den Gemeenteraad, in zijne openbare en verplichtende zitting van 4 October daaropvolgende, voorgelegd geworden.

Het Collegie van Burgemeester en Schepenen,

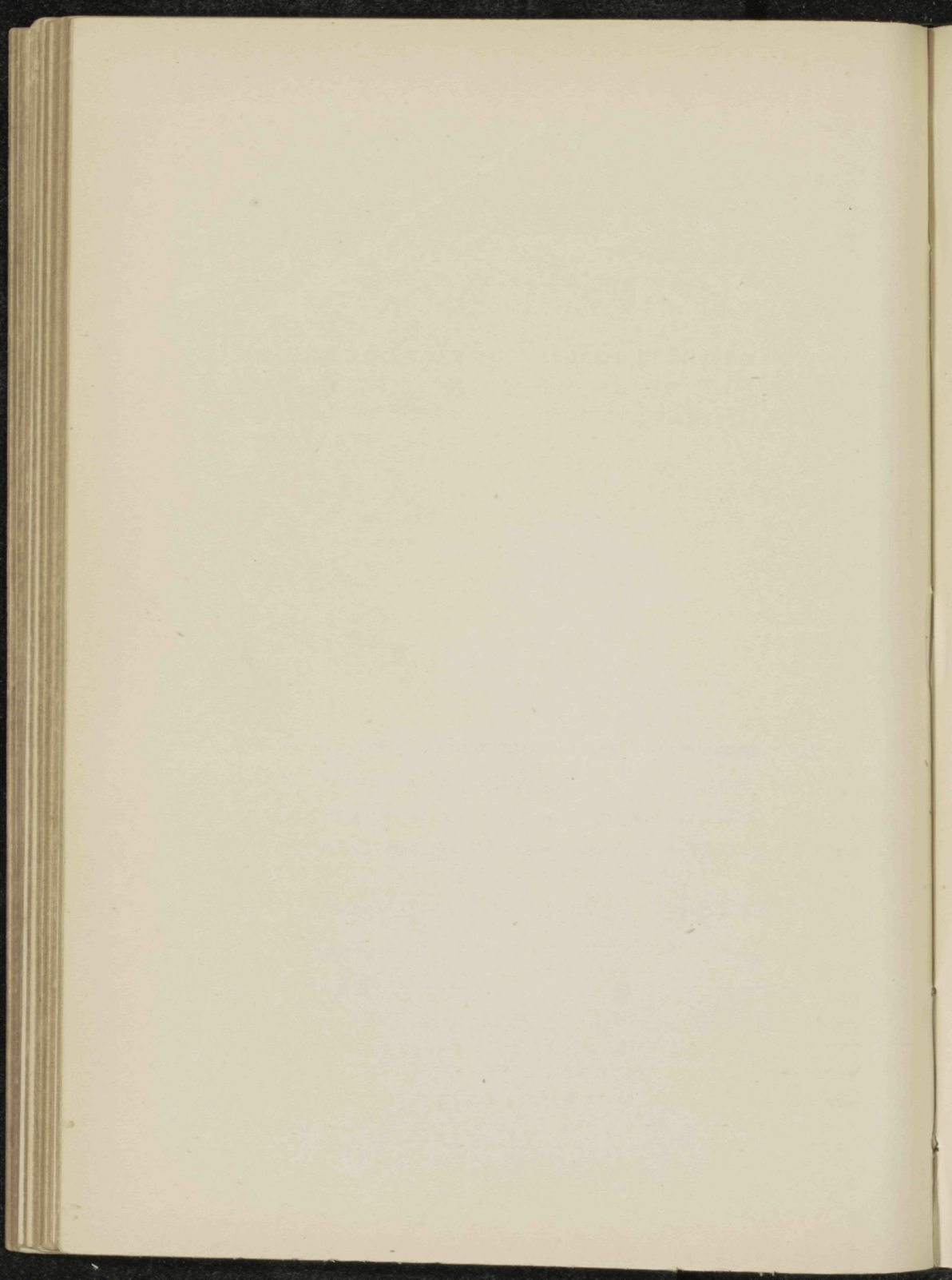
Bij bevel :

DE SECRETARIS,

A. H. ROËLL.

DE BURGEMEESTER,

FL. VAN CAUWENBERGH.

ONZE OUDE ARCHIEVEN.

De stad Lier, alhoewel hare oude geschiedenis, dank aan een groot getal bijzondere bronnen, tamelijk goed bekend is, heeft het geluk niet, gelijk vele andere steden, hare oorspronkelijke oorkonden nog volledig te bezitten. Meermaals zijn deze deerlijk beschadigd geworden en iedermaal zijn er niet weinig verloren geraakt. Die verliezen verbinden zich voornamelijk aan drij treurige gebeurtenissen : 1° De plundering der kollegiale kerk in 1580; 2° de Spaansche Furie in 1582 en 3° de Boerenkrijg in 1798.

Van de vroegste tijden af, zegt M. AVONTROODT, was de Magistraat der stad Lier bezorgd om hare aloude privilegiën, handvesten, charters op eene beveiligde plaats te doen bewaren. Inderdaad, op het einde der vijftiende eeuw, bij het voltooiën van den stadstoren, werd in het onderste gedeelte van dit gebouw, boven het portaal, nabij den wijzer binnen de kerk, een geheim vertrek, tegen brand verzekerd en met drij dubbele ijzeren deuren gesloten, in gereedheid gebracht tot bewaring van alle de kostbaarste voorwerpen aan de stad toebehoorende. Ten vollen betrouwd op de veiligheid dier plaats, verbergde er het stedelijk Bestuur zijne belangrijkste papieren en zegels; men liet toe aan het Koninklijk Kapittel daar insgelijks zijne voorrechten in bewaring te leggen, en in het jaar 1578, van zoo droevig geheugen voor onze stad en hare omstreken, werd dit vertrek ook eene bergplaats voor het goud- en zilverwerk der kerk. Alle de kostelijkste voorwerpen van stad, kapitel en kerk, waren alzoo daar vergaderd, als in 1580 de beweenselijke ramp der plundering van de kerk uitberstte. Ondanks alle voorzorgen werd den verborgen schuilhoek ontdekt en de beeldstormers gelukten erin denzelfden open te breken. Met eene razende woede

en in de hoop groote schatten te ontdekken, werden eerst en vooral de archieven buiten geworpen, vertrap en verscheurd, de zegels er afgetrokken en onder de voeten verbrijzeld. Men heeft het te danken aan HENDRIK VAN DORNHOVEN, altoen secretaris der stad, dat in die verwoesting een deel der oorkonden is kunnen gered worden. Zoo haast hij de geweldadigheden der plundersaars vernam, begaf hij zich naar het Karthuizersklooster, hetwelk de gouverneur VAN HEETVELDE betrokken had en waar zich dan ook juist bevond JUNIUS, de buiten-burgemeester van Antwerpen, aanleider der beeldstormers; hij bekam van hen een vrijgeleide, met schriftelijke toelating de overblijfsels der papieren te mogen verzamelen en die naar het stadsraadshuis over te dragen en in zekerheid te stellen.

Nauwelijks waren de geredde stukken, zooveel mogelijk hersteld en gerangschikt, of men had in 1582, een nieuw ongeluk te beweenen. Bij verraad van zekeren kapitein, deelmakende van de Liersche bezetting, viel de stad wederom in de macht der Spanjaarden; overmand door dolle soldatenbenden begaven zich de burgers op de vlucht; het stadhuis werd stormender hand ingenomen en op zijne beurt geplunderd. De archieven die zich alsdan op het secretariaat en in het rentmeesterskantoor bevonden, werden zonder mededoogen door de vensters op straat gesmeten, waar zij, niemand ze durvende verzamelen, eenen ganschen dag en nacht, aan alle wisselvalligheden zijn blootgesteld gebleven. Menigvuldige stukken zijn in die droevige omstandigheid óf vernield óf verloren geraakt.

Over beide deze verwoestingen werd later, op aanvraag van de rentmeesters der stad, een onderzoek geopend voor den Deken en andere kannuniken der Collégiale Kerk van den H. Gommarius te Lier en voor de Schepenen der Hoofdbank van het Hof van Befferen. Vier ooggetuigen, JASPERS DE VETTERE, priester en kannunik, GEORGIUS LIEVENS, priester en pastoor te Emblehem, JAN COURTOIS, secretaris der stad en GIELIS VAN DE SANDE, steller der stadshorlogie, werden gehoord en waren het eens om de hiervoor aangehaalde feiten onder eed te bestatigen en te bevestigen. Het proces-verbaal, bij die gelegenheid opgesteld, gedagteekend van 15 October 1603 en overgeschreven in een der registers van attestatiën en procuratiën berustende op het archief

is reeds in druk gegeven, als bijlage, in een vlugschrift aan- gaande Filips van Marnix van St. Aldegonde.

In hetzelfde jaar 1603 dat hij zijne getuigenis aflegde, maakte de secretaris COURTOIS den inventaris, of beter gezegd een zakelijken inhoud van alle de oude gekende archieven. Dit werk, dat ten allen tijde eene der bijzonderste bronnen voor de kennis der geschiedenis van het oude Lier zal blijven en waaraan men te danken heeft dat vele gebeurtenissen ons niet onbekend gebleven zijn, is een geschreven boek, zonder hand- of dagteekening, van omtrent de 200 bladzijden in-folio. Daar het geschrift wel gelijkt aan hetgene er nog bewaard wordt van den heer J. COURTOIS, is men gegrond dit manuscript, als zijn eigenhandig werk, te beschouwen.

Op 16 Mei 1603 heeft de verdienstelijke opsteller van ge- melden inventaris aan de heeren burgemeester en schepenen een belangwekkend verslag over de verwoesting en rangschikking der oorkonden voorgedragen. Wij kunnen niet nalaten dit stuk, welk in druk nog niet is verschenen, hier, als een bewijs van den eerbied waarmede onze voorouders hunne handvesten be- waarden, op te nemen :

« Eerwaardigen wysen ende zeer voorzienigen heeren GUIL-
« LIAM COURTOIS, burgemeester, MELCHIOR VAN CORTBEMDE, oudt-
« burgemeester, HENDRIK DELIEN, GOMMAER PRAET, HENDRIK RAES
« ende RICHALT VAN GRASSEN, schepenen, JAN DE HAZE ende
« CORNELIS VAN BOUCHOUT, rentmeester, ende heer JOACHIM VAN
« POSTEL, licentiaet in den rechten ende secretaris respective der
« stadt van Lyere,

« Alsoo ick by myn selven bedachte, overleyde ende deli-
« bereerde, eerwaardige heeren, waeraen ende in, ick best ende
« ten noodelyckxste ten meesten oirboir, avanchemente ende vor-
« deringhe van de gemeyne saecken desere stadt soude moghen
« employeren het luttel tijds, dwelck overschieten soude moghen
« boven de daegelyckxsche affairen ende saecken, is my in den
« sinne ende ter memorie gecomen (niet sonder grooten ende
« inwendighen herstweere, ende tot myn groot leedtwesen) de
« verwoestinghe, violatie, verscheuringhen oft affbreckinghe van
« de segels, ende ander quaet tractement by eenige onverstandighe

« ende barbaerische menschen, soo in 't pillieren van deser stadt
« ende kercken als anderssints geschiet ende gedaen aen de
« privilegien, provisien, pampieren ende principaele geschriften
« der voors. stadt, ende considerende dat deselve privilegien,
« provisien ende principaele geschriften, niet cleyn en syn te
« achten, als waerinne eensdeels consisteert het welvaeren van
« dese cleyne republicque ende van alle de ingesetenen van dien
« ende dat die by onse voorouderen met soo velen moeyten,
« oncosten, goede diensten, jae metten bloede syn vercregen
« ende geimpetreert gheweest, gelyck den text van eenighe van
« die genoegh uyt tuyght, ende daerby gevoeght dat d'expe-
« rientie de contramineringhen ende contraventien van eenige
« verheysschen die dagelycx ter handt te hebben, om te weiren
« ende te keeren alle querelen ende oppositien die daertegen
« soude moghen worden gedaen ende deser stadt ende ingese-
« tenen van dien daar mede te protegeren, te deffenderen ende
« te meinteneren in het gebruick ende geniet van de voorschreven
« henne privilegien ende gerechtigheden, soo heeft my niet alleen
« raetsaem maer noodelyck gedacht te weten de voors. privi-
« legien, provisien ende principaele geschriften overal mits dese
« calamiteuse tyden ende overmits de voors. pillieringen deser
« stadt op verscheyde plaetsen seer confueselyck waeren gedis-
« pergeerd ende verstroyt) soo seer het doenelyck is geweest,
» byeen te vergaederen te colligeren, te reintegreren ende die
« te inventorieren ende per locos communes ofte andere gene-
« raele titulen te verdeylen, redigeren en te distingueren met
« corten narrative van de inhouden en de effecten van dyen,
« omme alsoo deselve te beters te conserveren, te bewaeren, te
« verstaen ende te gedenken ende daertoe in alle occurerende
« saecken acces te hebben ende genomen te worden, ende te
« lichtveerdigher te moghen vinden de materie daertoe men die
« soude willen employeren, ende alsoo ick de voors. myne reso-
« lutie ende goede intentie eenighe van ued. ende andere te
« kennen hadde gegeven, soo en hebben deselve my daar inne
« ende toe niet alleenlyck gesterckt, maer daer en boven gere-
« quireerd ende versocht, dat ick oock zoude by cortter memorien
« wille stellen de memorabele acten die binnen dese stadt
« soudén mogen syn geschiet, besundert sedert den jaere 1566,

« beginsel van dese tegenwoordige troebelen ende desolaete tyden,
« ende hoewel alle 't zelve quaelyck mogelyck soude wesen
« exacte te doene, considererende de menigvuldighe alteratien,
« uytteringhen, oppressien, geweldens, groote excessive ende on-
« gelooffelyke oncosten by der stadt ende de ingesetenen van
« dyen, nu geleden omtrent 37 jaeren heirewaerts ghesupporteert
« van allerhande natien van soldaeten beyde te peerde ende te
« voete van dewelcke de voors. stadt ende ingesetenen van dien
« noyt en zyn ontslagen geweest, sulcx dat hen lieden binnen
« de voors. tyden overgecomen zyn, niet alleenelyck de voors.
« uytteringhen ende groote excessive oncosten ende lasten maer
« daer en boven oock twee diversche surprinsen ende alle ge-
« meyne pillieringhen, beroovinghen van henne goeden commotien
« en de muytneringhen van soldaeten en de generaelyck alle an-
« dere inconvenienten, peryckelen ende lasten die de oorloghen met
« hen syn brengende, die oversulcx alle quaelyck mogelyck waren
« specifise ende particuliereylyck te verhaelen nochtans begeirende
« de goede intentie ende begeirte van de heeren (soo seer het
« doenlyck is geweest) te volcomen hebben my daertoe oock
« eenighe daeghen geemployeert, 't selve stellende soo succinc-
« telyck als 't mogelyck is geweest, te meer dat in gevalle
« iemanden geliefden daeraff breeder, naerder oft particulier-
« lycker geïnformeert te wesen, sal syn acces moghen nemen
« tot seckere groote volumen daeraff by ons gecolligeert, dewelcke
« daeruyt naerder bevinden sal, met wat moeyten, arbeyt, peri-
« culen, pynen, dexterityt, voorsichtigheyd, wysen raede ende
« sorghvuldigheden in alle de voors. occurerende zwaerigheden
« by uel. ende uel. voorsaeten is gehandelt ende geleeft, dien
« des te meer eeren loffs ende prys (naest Godt) is toe te
« schryven dat sy dese cleyne arme republicque gedisprovideert
« ende onversien synde van alle middelen tegen soo geweldighe
« lasten ende overcomende saecken ende swaerigheden, hebben
« alnoch in den soberen staete daer die tegenwoordelyck in is
« (metter sonderlinghe gratie van Godt :) connen houden ter
« verwonderinghe van vele menschen dien de voors. lasten ken-
« nelyck soudens moghen syn, dan oft sy in eenighe opulente
« ende populeuse stadt totter regeringhe waeren gestelt geweest,
« die deurgaens mette voors. lasten van soldaeten niet beswaert

« en syn geweest, oft in 't cas van beswaernisse diversche ende
« betere middelen hebben, om die te connen suporteren ende
« resisteren, d'welck eens deels d'oorsaecke is dat hier by syn
« gevueght de naemen ende toenaemen van uel. en uel. voor-
« saeten die issindert den beginne van dese tegenwoordighe
« troebelen in dienst deser stadt syn geweest, biddende desen
« meynen cleynen arbeyt ende intentie te nemen voor goet ende
« aengenaem opdat ick te vlytiger een ander goet werck der
« stadt ende byvanghe ende den ingesetenen van dien niet min
« voordeelich wesende, metter hulpen Godts magh aenveerden
« ende aennemen, tot wiens dienst ick my geheellyck en al
« voueere ende overgheve met myne gediensstighre recommandatie
« tot uel. uyt onsen comptoire desen lesten dagh van Mey
« anno 1603. — Uel. dienstwillige J. COURTOIS. »

Het jaar 1798, waarin de Boerenkrijg ontstond, is ongetwijfeld het noodlottigste van al voor ons archief geweest. Ditmaal waren het geene overwinnaars buit zoekende, maar vergramde boeren die oproer maakten. Eene lichting van 200000 man, door het Fransch bewind bevolen, was er de oorzaak van. De opstandelingen, meestal buiten jonge lieden, overweldigden het stadhuis en sloegen er geheel de bemeubeling kort en klein. Met het inzicht de registers van den burgerlijken stand te doen verdwijnen, om aan de loting te ontsnappen, verscheurden en verbrandden zij alle de papieren en boeken welke onder hun bereik vielen. Eene menigte onzer oude oorkonden zijn in dien afgrijselijken aanval omgekomen.

Niettegenstaande alle die onheilen bezit ons archief nog eene wel uitgebreide verzameling van registers, waaronder namentlijk de stedelijke akteboeken, de stadsrekeningen en klapboeken, de schepenakten, de maandagsche en vrijdagsche rollen, dagteekenende van de 15^e en 16^e eeuw, maar op alle de tijdstippen, behalve in de akteboeken, vindt men talrijke leemten.

Eerlang zal het bestuur, hopen wij, in staat zijn eenen volledigen inventaris van alle de stadsarchieven uit te geven; intusschen deelen wij hier mede, voor degenen welke met de oude inrichting onzer stad nauwer kennis willen maken, eenen index van alle de oorkonden betreffende de geschiedenis van Lier, berustende in het rijksarchief te Brussel, waar zij door iedereen kunnen geraadpleegd worden.

ERN. MAST.

BEKNOPTE LIJST ⁽¹⁾

der oorkonden betrekkelijk de geschiedenis en het Bestuur der stad Lier, welke in 't algemeen Rijksarchief bewaard worden :

Brief waarbij Hendrik, hertog van Brabant, verklaart, aan de bewoners van den bijvang van Lier verkocht te hebben zekere gedeelten weiden en moeren, langsheen de Nethe gelegen, op voorwaarde dat zij eenen jaarlijkschen cijns betalen voor de deelen welke in bouwgronden zullen aangelegd worden; van 't jaar 1236.

(Register der charters van Brabant, n° 5, bl. 154 v°.)

Bevestiging van voorgaanden brief, van Maandag na Kerstmis 1301.

(Ibidem.)

Privilegie door Hertog Jan II van Brabant aan de stad Lier verleend, 's Maandags na het feest van St Lucas, 1326.

(Register der charters van Brabant, n° 4, bl. 113.)

Volmacht door Hertog Wenceslas aan de stad Lier gegeven om hare gemeenteweiden te verkoopen, van 4 Februari 1358.

(Register der charters van Brabant, n° 5, bl. 154 v°.)

Voorloopige uitspraak tusschen die van Loven, die van Brussel, die van Antwerpen en die van Lier, nopens de Burgers het inwendige dezer steden bewonende, van 15 Juni 1437.

(Register der charters van Brabant, n° 4, bl. 115.)

Bevestiging van het octrooi verleend, in 1321, aan de stad Lier, voor het lichten van accijnsen, van 18 December 1482.

(Register der charters van Brabant, n° 3, bl. 21 v°.)

Zekere cijnsen door de stad Lier aan den Hertog van Brabant verschuldigd en verpand mits 470 ridders, van 13 juli 1453.

(Register der verpandingen.)

Aflossing van goederen der stichting van ADRIAAN NEPOTIS, kannunik van den H. Gommarus, in 't jaar 1480.

(Register der charters, n° 5, bl. 108 v°, 110 en 111.)

---

(1) Vertaling van eenen lijst, in 't fransch opgesteld en zich bevindende op het stedelijk archief.

Uitspraak nopens een geschil tusschen die van Loven, die van Brussel, die van Antwerpen en die van Lier, van 20 Augusti 1465.

(Register der charters van Brabant, n° 4, bl. 115 v°.)

Privilegiën door Maximiliaen van Oostenrijk aan de stad Lier verleend, van 3 December 1485.

(Register der charters, n° 5, bl. 166.)

Vrijstelling verleend door Maximiliaan aan die van Lier om, tijdens eenen termijn van zes jaar, geene belastingen, bedden, schattingen of subsidiën te betalen.

(Ibidem, bl. 187.)

Akt van 13 Meert 1490, waarbij de Rekenkamer van Brabant tijdelijk te Lier gevestigd, terug na Brussel overgebracht wordt.

(Reg. 28 der Rekenkamer, bl. 26 v°.)

Toestemming van die van Lier om in de schattingen getaxeerd en gecotiseerd te worden op denzelfden voet als die van Herenthals, van 26 Juli 1498.

(Reg. der charters van Brabant, n° 6, bl. 88 v°.)

Ordonnantie rakende het tabbaertlaken vergund aan die van het Magistraat van Lier, van 12 December 1515.

(Verhoorreg. der Rekenkamer van 1514, bl. 107.)

Octrooi voor het gasthuis van Lier om zes en half bunderen grond te mogen aankopen, van 25 November 1537.

(Reg. der amortissemerten van 1516, bl. 169 v°.)

Aflossing van goederen ten voordeele van de St Jacobsbroeders.

(Ibidem, bl. 164 v°.)

Aflossing van goederen der Abdij van Nazareth, van 1542.

(Verhoorreg. van 1539, bl. 323 v°.)

Aflossing van goederen van het klooster van den Derden Regel van den H. Franciscus, van 1546.

(Verhoorreg. van 1545, bl. 166 v°.)

Aflossing van goederen der Karthuizers, van 1546.

(Register der ammortissemerten, van 1516, bl. 123, v^o.)

Aflossing van goederen van het gasthuis, van 1548.

(Ibidem, bl. 140.)

Toelating voor de religieuzen uit het Ste Elisabeths gasthuis van Lier, om te mogen behouden drij bunders grond, zijnde leengoederen, begrepen in twaalf bunderen welke zij gekocht hadden, van 13 Februari 1550.

(Vehoorreg. van 1549, bl. 345.)

Aflossing van goederen der abdij van Nazareth, 1551.

(Verhoorreg. van 1551, bl. 16.)

Aflossing van goederen der Karthuizers, van 1551.

(Reg. der amortissemerten, van 1516, bl. 135 v°.)

Aflossing van goederen der Karthuizers, van 1551.

(Verhoorreg. van 1549, bl. 393.)

Aflossing van goederen van het klooster van Sion, van 1559.

(Verhoorreg. van 1556, bl. 295.)

Octrooi voor de Regeerders der St Jacobs stichting te Lier, ten einde te mogen aanveerden een bunder grond, nabij de stad, eertijds door J. Govaerts aangekocht, van 7 februari 1563.

(Reg. der amortissemerten van 1560, bl. 64 v°.)

Aflossing van goederen der abdij van Nazareth, van 1563.

(Verhoorreg. van 1560, bl. 352.)

Octrooi en aflossing van eenige renten en goederen aangekocht door de Conventueelen van den Derden Regel van den H. Franciscus te Lier, van Mei 1564.

(Keg. der amortissemerten van 1536, bl. 166 v°.)

Ordonnantie aangaande het inkoomrecht op het vee en bevel aan die te Lier van dit recht ontheven zijn, hunne vrijstelling te laten zien, van 19 Juni 1573.

(Akten en vonnissen, reg. van 1561 tot 1577, n° 7, bl. 327.)

Aflossing van goederen van het Ste Elisabeths gasthuis te Lier, 1578.

(Verhoorreg. van 1576, bl. 67 v°.)

Octrooi voor het klooster van Nazareth bij Lier om hunne oude woning te Lier te mogen hernemen, van 15 Januari 1596.

(Reg. der charters, n° 17, bl. 3 v°.)

Aflossing van goederen der stichting van Gommarus Baeck, van 1598.

(Reg. der amortissemerten van 1516 bl. 147, v^o.)

Akt van verkoop en overzetting van een huis, ten voordeele, voor de eene helft, van Z. Majesteit, en, voor de andere helft, van de stad Lier, van een huis met hof, grond en toebehoorten, gestaan en gelegen binnen de stad Lier, van 16 Juni 1612.

(Reg. der charters, n° 13, bl. 285.)

Aflossing van goederen van de Heilig-Geesttafel, van 1614.

(Verhoorreg. van Juli 1614.)

Akt van aankoop van een groot en van een klein huis ten voordeele, voor de eene helft, van Z. Majesteit, en, voor de andere helft, van de stad van Lier, van 26 Meert 1617.

(Reg. der charters, n° 13, bl. 285.)

Aflossing van goederen van het klooster van Vredenberg, van 1625.

(Reg. van amortissemerten van 1608, bl. 88.)

Octrooi machtigende de stad Lier, gedurende twaalf jaren, een steenwegrecht te heffen, ten einde de kasseiingskosten der wegen in de nabijheid der stad te kunnen bestrijden, van 31 Meert 1654.

(Reg. der charters van Brabant, n° 18, bl. 299 v°.)

Aflossing voor eene stichting van twee jaarlijksche missen te lezen in het klooster der Capucienen, van 1657.

(Reg. der charters, n° 16, bl. 260.)

De overdracht van goederen en erfenissen te Lier en te Sant-hoven moeten geschieden met tusschenkomst van den ontvanger der domeinen, van 22 October 1653.

(Reg. van vonnissen van 1610, bl. 63.)

Advies rakende den steenweg van Lier, van 12 December 1708.

(Financie adviesen.)

Overeenkomst met die van Lier rakende de verpachting der heiden, van 29 October 1709.

(Reg. van bijzondere zaken, n° 6, bl. 93.)

Andere overeenkomst met die van Lier, rakende de verpachting der heiden, van 10 September 1711.

(Reg. der charters, n° 18, bl. 279 v°.)

Verlengenis van het octrooi, op 31 Meert 1654, aan die van Lier verleend, tot de aflossing der hoofdsom gelicht voor het kasseien der wegen, van 15 Februari 1712.

(Reg. der charters, n° 19, bl. 1.)

Advies aangaande de onregelmatige toeëigening der heiden en andere openbare plaatsen, in het kwartier van Lier, van 16 November 1712.

(Financie adviesen.)

Advies rakende de twee en twintig huisjes binnen de stad Lier den koning toebehoorende, van 19 en 23 Juli 1720.

(Ibidem.)

Advies over de verontschuldiging gedaan door die van Lier, om in de rekenkamer rekening over hunne steenwegen te doen, van 16 November 1723.

(Ibidem.)

Borg welke verleenen die van Lier voor de cijnsen toekomende aan Z. M., van 5 Augusti 1729.

(Reg. van bijzondere zaken, n° 7, bl. 112.)

Advies over de betaling, door die van Lier, der cijnsen en verlofrechten, van 26 Juni 1732.

(Finantie adviesen.)

Advies over de inlijving, door die van Lier, van eenige gronden en heiden, van 5 Augusti 1733 en 2 April 1734.

(Ibidem.)

Advies rakende zekere inlijvingen van heiden te Nylen, toegestaan aan die van Lier, van 13 April 1737.

(Ibidem.)

Lijst der huizen te Lier aan Z. M. toebehoorende, van 25 Augusti 1741.

(Reg. van bijzondere zaken, n° 9, bl. 136.)

Advies om aan die van Lier af te staan de stadsbolwerken, de grassingen en de visscherij in de vesten, van 20 Mei 1749.

(Financie adviesen.)

Advies over de geeischte vrijstelling voor die van Lier van staan of marktgeld, van 29 Juli 1752.

(Ibidem.)

Advies over de kleeding der gerechtsdienaren te Herenthals en te Lier, van 30 Juli 1754.

(Ibidem.)

Aflossing van goederen der Cellebroeders, van 1755.

Reg. der amortissemerten van 1608, bl. 269 v°.)

Aflossing voor de stichting van den H. Antonius, van 1755.

(Reg. der amortissemerten van 1755, bl. 144 en 154.)

Aflossing voor het Beggijnhof, van 1755.

Ibidem, bl. 91 en 414.)

Aflossing voor de stichting der H. Barbara, van 1755.

(Ibidem, bl. 155 v°.)

Aflossing voor de school der arme meisjes, van 1755.

(Ibidem, bl. 72 v°.)

Aflossing voor de kerk van den H. Gommarus, van 1755.

(Ibidem, bl. 135 v° et 153.)

Aflossing voor het Broederschap van den H. Rochus, van 1755.

(Ibidem, bl. 141.)

Aflossing voor de Zwarte Zusters, van 1755.

(Ibidem, bl. 159 v°.)

Aflossing voor de Predikheeren.

(Ibidem, bl. 462.)

Aflossing voor het gasthuis van St Elisabeth.

(Ibidem, bl. 477.)

Aflossing voor het klooster van Sion.

(Ibidem, bl. 542.)

Aflossing voor de Karthuizers.

(Ibidem van 1756, bl. 91.)

Aflossing voor St Jacobs godshuis.

(Ibidem, bl. 365.)

Aflossing voor de Jesuïeten.

(Ibidem van 1757, bl. 121.)

Aflossing voor den catechismus der Alliersche Kapel.

(Ibidem, bl. 218.)

Advies over de niet gerechtelijke bekrachtiging, door de Rekenkamer, van het octrooi verleend aan de stad Lier, door den Raad van Brabant, tot het maken van eenen kleinen steenweg.
(Financie adviesen.)

Aflossing van goederen voor de Rhetorijkkamer, van 1765.
(Reg. der amortissemerten van 1757, bl. 289 v°.)

Advies over het geschil rakende de heiden gelegen in den bijvang van Lier, van 4 October 1768.
(Financie adviesen.)

Aflossing van goederen voor het klooster van Sion, van 1777.
(Reg. der amortissemerten van 1767, bl. 138 v°.)

Octrooi voor het opbouwen eener brug over de Nethe, ten voordeele der stad Lier, van 30 Augusti 1781.
(Reg. der charters, n° 23, bl. 237.)

Advies aangaande het oud kasteel, genaamd Anderstad, staande in den bijvang van Lier.
(Financie adviesen.)

Staat van goederen en inkomsten van het klooster der Kapucienen te Lier, van 19 Februari 1787.

Staat van de stichting van den H. Eligius en van de H. Lucia in de kerk van den H. Gommarus te Lier, van 28 Meert 1787.

Staat van het klooster der Predikheeren te Lier, van 9 April 1787.

Staat van eene stichting in de St Pieters Kapel te Lier, van 12 April 1787.

Staat van goederen en inkomsten van het klooster der Alexianen. van 12 April 1787.

Staat van eene stichting, door Petrus Goyvaerts en zijne huisvrouw, in de St Gommarus Kerk te Lier, van 12 April 1787.

Staat van eene stichting in dezelfde kerk, door Maria Bernardina Leheu, van 13 april 1787.

Staat van de stichting Esters, in dezelfde kerk, van 13 April 1787.

Staat van het klooster van Sion, van 13 April 1787.

Staat der pastorij van dit Klooster, van 13 April 1787.

- Staat der plebanie van het Kapitel van St Gommarus, van 14 April 1787.
- Staat van de kapellanie van O. L. Vrouw van Coolhem in de kerk van den H. Gommarus, van 15 April 1787.
- Staat van de kanonikkerssen van het klooster van Vredenbergh, van 16 April 1787.
- Staat van de pastorijs van dit klooster, van 15 April 1787.
- Staat opgemaakt door Franciscus De Marteau, als kannunik van het Kapitel van den H. Gommarus, van 17 April 1787.
- Staat van de pastorijs van het Beggijnhof, van 20 April 1787.
- Staat van het godshuis van den H. Joachim en van St^e Anna, van 25 April 1787.
- Staat van de stichting der kapellanie van het H. Sacrament, van het beneficie van den ceremoniemeester en van dit der eerste mis in de kerk van den H. Gommarus, van 28 April 1787.
- Staat der school ingericht voor 23 jonge meisjes, van 6 Mei 1787.
- Staat der stichting door Guillielmus Dionisy, van den catechismus in de Alliersche kapel bij Lier, van 8 Mei 1787, met een afschrift van zijn testament.
- Staat van de pastorijs van het Gasthuis, van 8 Mei 1787.
- Staat der stichting van de lakenmakers of van het St Georgius huis, van 9 Mei 1787, met het afschrift van den stichtings-akt.
- Staat der stichting van het maagdekensgodshuis, door Augustinus Van Dyck, van 11 Mei 1787, met den stichtings-akt.
- Staat van de tafel van den H. Geest te Lier, van 11 Mei 1787.
- Staat der stichting van Joannes Baycx, voor de armen van den bijvang van Lier, van 17 Mei 1787, met een afschrift van het testament van den stichter.
- Staat der stichting van Joannes Godemaert ten voordeele der armen der stad, van 17 Mei 1787, met een afschrift van zijn testament.
- Staat van het ziekenhuis van het Beggijnhof, van 18 Mei 1787.

REGISTERS.

Rekeningen der domeinen van Lier, van 1403 tot 1794. (Registers n°s 4954 tot 5180 der rekenkamer.)

Rekeningen der schoutetten van Lier, van 1404 tot 1786. (Registers n°s 12961 tot 12970 en 12974 derzelve kamer.)

Cijnsboeken van Lier, van 1613, 1619, 1712, 1723, 1726, 1730, (n°s 448 en volgende der cijnsboeken.)

BUNDELS.

Bundel aangaande het kapittel van Lier, van 1701 tot 1789.
(Bijzondere Raad, n^{rs} 1206 en 1207.)

Bundel aangaande het kapittel van den H. Gommarus. De De-
kenij en het kannunikschap, van 1700 tot 1788.
(Ibidem, n^r 1208.)

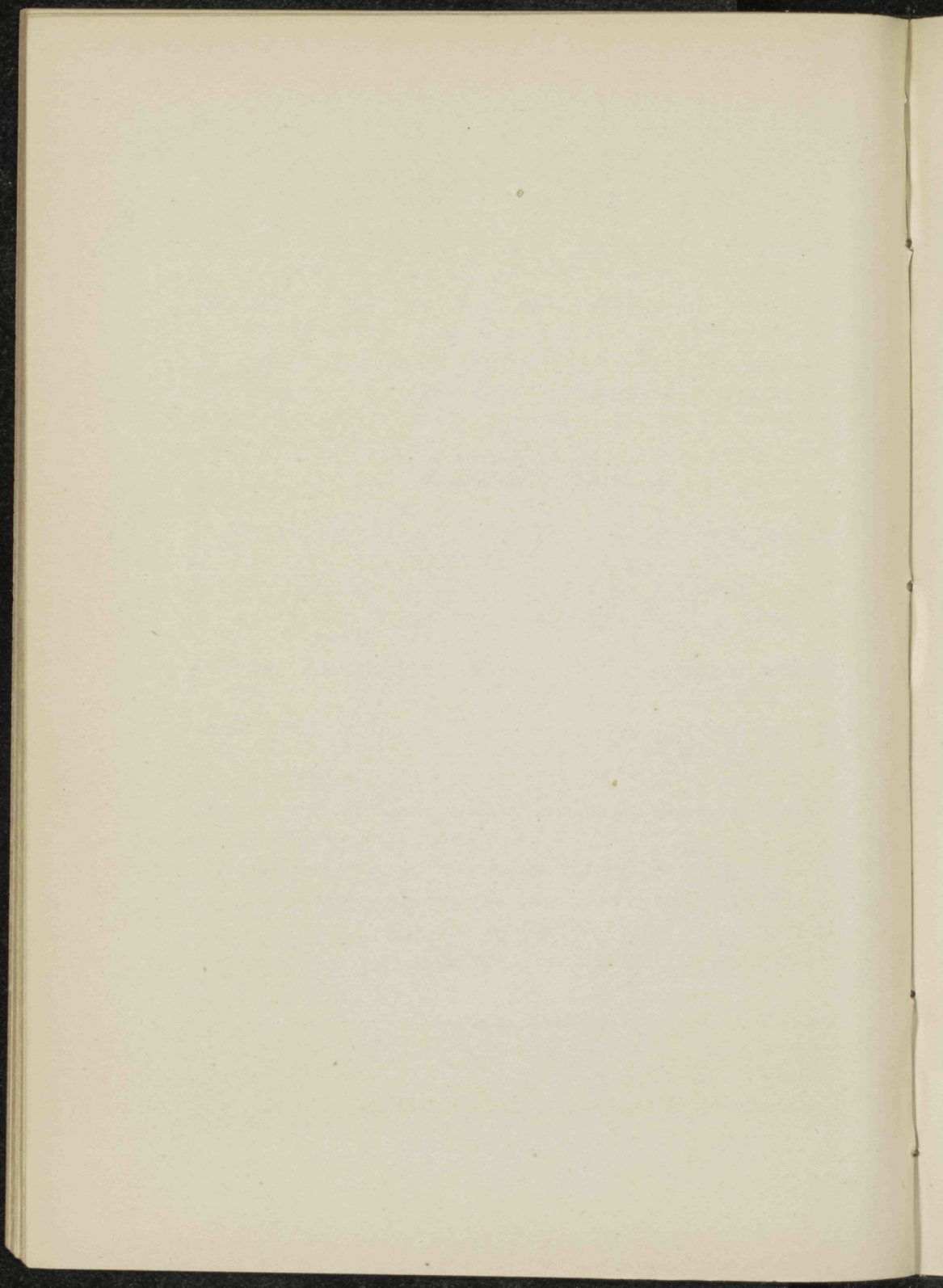
Bundel aangaande het financiewezen der stad Lier, van 1765
tot 1786.

Bundel aangaande de subsidien van het distrikt Lier, Rhyen
en Herenthals.
(Ibidem, 482)

Bundel aangaande het bestuur der stad Lier, van 1734 tot 1789.
(Ibidem, 522.)

Anderen bundel aangaande het bestuur derzelve stad van 1725
tot 1789.
(Bijzondere Raad, n^r 2560)

INHOUDSTAFEL.

TITEL I. — *Bevolking.*

	BLADZ.
1 ^o Afdeeling. — Staat der bevolking	7
2 ^o Afdeeling. — Beweging van den burgerlijken stand. — Geboorten, overlijdens, huwelijken, echtscheidingen, kindaannemingen, wettigingen van 1885—1886.	8
3 ^o Afdeeling. — Staat van overlijden volgens ouderdom	9
4 ^o Afdeeling. — § 1. Verandering van woning	11
§ 2. Registers der bevolking	12

TITEL II. — *Gemeentebestuur.*

1 ^o Afdeeling. — Gemeenteraad	12
2 ^o Afdeeling. — Collegie van burgemeester en schepenen	13
3 ^o Afdeeling. — Personeel en samenstelling der bureelen	13
Stedelijk archief	13
4 ^o Afdeeling. — Kiezerslijsten.	
§ 1. Samenstelling der kiezerslijsten	14
§ 2. Kiesexamen	16
§ 3. Lijst der gezworenen	16
5 ^o Afdeeling. — Beweging der bestuurlijke zaken	16
Gemeentegoederen.	
a) Aankopen	17
b) Verkoopen	17
6 ^o Afdeeling. — Betwiste zaken	17

TITEL III. — *Geldwezen der gemeente — Ontleding der stadsrekening van 1886.*

1 ^o Afdeeling. — Gewone en buitengewone uitgaven.	
A) Gewone	18
B) Buitengewone	18
2 ^o Afdeeling. — Gewone en buitengewone ontvangsten.	
A) Gewone	19
B) Buitengewone	20
C) Buurtwegen. — Onderhoud	20
Rekenplichtigheid. — Begrootingsstaat	20

TITEL IV. — *Instellingen van weldadigheid.*

1 ^e Afdeeling. — Bureel van weldadigheid.	BLADZ.
§ 1. Bestuur.	21
§ 2. Roerende en onroerende goederen	21
§ 3. Giften en legaten	21
§ 4. Aankopen, verkoopen en verwisselen	21
§ 5. Afleg en wederaanlegging van kapitalen	22
§ 6. Rekendienst	22
§ 7. Statistiek der behoefte	22
§ 8. Uitdeelingen in geld	23
§ 9. Betwistende zaken	23
2 ^e Afdeeling. — Gast- en godshuizen.	
§ 1. Bestuur	23
§ 2. Roerende en onroerende goederen	24
§ 3. Giften	24
§ 4. Aankopen, verkooping en verwisselen	24
§ 5. Aflegging en wederaanlegging van kapitalen	24
§ 6. Rekendienst	24
§ 7. Betwistende zaken	25
§ 8. Statistiek der godshuizen voor ouderlingen en weezen	25
3 ^e Afdeeling. — Berg van bermhertigheid.	
§ 1. Bestuur	26
§ 2. Nieuwe lokalen van den berg	26
§ 3. Werkzaamheden	26
Rekening der panden — Beweging van het magazijn	27
Bewerkingen	28
4 ^e Afdeeling. — Spaar- en voorzieningskas ten voordeele der werklieden, genootschappen van onderlingen bijstand	29
Erkende maatschappijen	30
Onderscheidingen	31
5 ^e Afdeeling. — Geneeskundige dienst	31
6 ^e Afdeeling. — Bijzondere liefdadigheidsverenigingen en tentoonstellingen	31

TITEL V. — *Katholieke eeredienst.*

1 ^e Afdeeling. — Kerk van den H. Gummarus.	
§ 1. Geestelijkheid.	32
§ 2. Kerk	32
§ 3. Bestuur	33
§ 4. Rekenwezen	33
§ 5. Goederen	33
§ 6. Giften en legaten	33
2 ^e Afdeeling. — Kerk Sinte Margaretha.	
§ 1. Personeel	34
§ 2. Giften en legaten	34
§ 3. Rekendienst	34

3^e Afdeeling. — Kerkfabriek Sint Joseph, Lisp.

§ 1. Bestuur	35
§ 2. Giften en legaten	35
§ 3. Nieuwe werken	35
Rekendienst	35

TITEL VI. — *Openbaar onderwijs.*1^e Afdeeling. — Lager onderwijs.

§ 1. Dagscholen	36
a) Gemeentescholen.	36
b) Aangenome scholen	37
c) Vrije kosteloze scholen	37
§ 2. Bewaarscholen	37
§ 3. Scholen van volwassenen	37
§ 4. Kantonale prijskampen	38
§ 5. Normaalschool	38

2^e Afdeeling. — Middelbaar onderwijs.

§ 1. Jongens staats middelbare school	38
§ 2. Meisjes middelbare school	39
§ 3. Sint-Gummarus Collegie	40

TITEL VII. — *Schoone kunsten, wetenschappen en letteren.*1^e Afdeeling. — Schoone kunsten, wetenschappen en letteren.

§ 1. Academiën van schoone kunsten. — Teekenscholen.	40
a) Personeel	40
b) Leergangen	41
c) Prijskampen	41
§ 2. Muziek- en tooneelgezelschappen	41

2^e Afdeeling. — Stads-volksboekerij . . . . . 42TITEL VIII. — *Gezondheidsleer en openbare gezondheid.*

1 ^e Afdeeling. — § 1. Plaatselijke geneeskundige commissie	43
§ 2. Koepokinenting	43
§ 3. Voortlopende ziekten	43

2^e Afdeeling. — Gezondmaking der wijken en verbetering der woningen van de werkende klas . . . . . 443^e Afdeeling. — Onheilen en rampen . . . . . 44TITEL IX — *Openbare veiligheid, justitie en gevangenis.*

1 ^e Afdeeling. — Politie	44
2 ^e Afdeeling. — Verordeningen en reglementen	45
3 ^e Afdeeling. — Aanhoudingen, schelmstukken, misdrijven en overtredingen	45
4 ^e Afdeeling. — Reispassen. — Werkmans- en dienstbodenboekjes	46
5 ^e Afdeeling. — Maatregelen tegen brandgevaar	46

TITEL X. — *Burgerwacht, militie, bezetting.*

1 ^e Afdeeling. — Burgerwacht, krijgsdienst	47
2 ^e Afdeeling. — § 1. Bezetting : kazerneering	48
§ 2. Militaire inkwartieringen	48

TITEL XI. — *Openbare belastingen.*

1 ^e Afdeeling. — Grondlasten.	
§ 1. Kadaster	49
2 ^e Afdeeling. — Personeele belastingen.	
§ 1. Getal belastingschuldigen	49
§ 2. Beloop der rollen (personeel)	50
3 ^e Afdeeling. — Belastingen en patenten.	
§ 1. Getal en klasseering der patentschuldigen	50
§ 2. Beloop der rollen	50
4 ^e Afdeeling. — Provinciale belastingen	50
5 ^e Afdeeling. — Accijnsen	51
6 ^e Afdeeling. — Stedelijke en provinciale belastingen	51
7 ^e Afdeeling. — Ontlastingen	51

TITEL XII. — *Openbare werken.*

1 ^e Afdeeling. — Groote en kleine wegenis	52
2 ^e Afdeeling. — Verandering van lijnrichting	52
3 ^e Afdeeling. — Opening van nieuwe straten en boulevards.	53
4 ^e Afdeeling. — Herstellingswerken en onderhoud van stadsgebouwen	53
5 ^e Afdeeling. — § 1. Vaarten en rivieren	53
§ 2. Waterloopen	53
6 ^e Afdeeling. — Openbare verlichting	54
7 ^e Afdeeling. — Hallen en markten	54
8 ^e Afdeeling. — Bijzondere gebouwen; toepassingen der reglementen op de politie op het bouwen	55

TITEL XIII. — *Nijverheid, koophandel en landbouw.*

1 ^e Afdeeling. — Nijverheidsgestichten, stoomwerktuigen. — Onderzoekingen de comodo et incommodo	56
2 ^e Afdeeling. — Handel	57
3 ^e Afdeeling. — Beweging der scheepvaart	57
4 ^e Afdeeling. — Levensbehoeften — Bevoorradingen. — Marktprijzen. — Middenprijs van het vleesch en bijzondere eetwaren	58
5 ^e Afdeeling. — Landbouw	58
6 ^e Afdeeling. — Openbaar vervoer. — IJzeren weg. — Stoomtramway's.	
§ 1. IJzeren weg	59
§ 2. Stoomtramway's	60

TITEL XIV. — *Verschillende voorwerpen.*

Onze oude archieven	63